BETAGRO

“ร่วมคิดร่วมทำ นำความสุข สู่ชุมชน”

สร้างคน สร้างความรู้ สร้างชุมชน

โครงการยกระดับคุณภาพชีวิต
หมู่บ้าน/ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เอกสารประกอบงาน

"ร่วมคิด ร่วมทำ นำความสุขสู่ชุมชน"
เพื่อนำเสนอผลงานการดำเนินงาน ๑๐ โครงการในการยกระดับของ
หมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

ของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี**ราชมงคล**ล้านนา

“มหาวิทยาลัยอันเป็นมงคลแห่งพระราชา”

มังคละราชา

ล้านนา นบนอบน้อม วันทา
มหาพิชัยมงกุฎเป็นถา มิ่งแก้ว
อังเชิญเอกราชา สัญจกรเกศ แลเนอ
ใส่สว่างผุดผ่องแผ้ว เสกส้อมมงคล ท่านเฮย
เบิกนามอันใหม่หม้า มงคล
พระราชทานเป็นประถม ก่อนเกื้อ
มงคลแห่งภูวดล จอมราช แลเฮย
ปกห่มฟูมฟักเฟื้อ เพื่อ “ราช – มงคล” ท่านเฮย
สนองงานดำรัสสร้าง โตยแนว
ให้สุขจุจอดแผว แหล่งหล้า
วาวแวมวะวับแวว ใสสว่าง ไปเนอ
เสริมสุขเกษมทั่วหน้า ไพร่ฟ้าชาวไทย เฮาเฮย

ปณิธานอันแกร่งกล้า เรืองไร
เรืองรุ่งจิตแจ่มใส จอดจั้ง
สถิตมิ่งปัญญาไว้ งามงอก แลเนอ
หลอมหล่อบัณฑิตพร้อม ต่อพร้อมยืนยง
สร้างปราชญ์บันฑิตพร้อม ปัญญา
ถอดถ่ายองค์วิชา สู่บ้าน
มวลมิตรหมู่ประชา สุขชื่น บานเนอ
ผายแผ่ร่มกิ่งก้าน ห่มห้อมรอมจินต์ เฮาเนอ
นวัตกรรมผันสู่หล้า ชุมชน
เงาร่มราชมงคล โอบเอื้อ
สุขใดใฝ่ยินยล ยินชื่น ใจเนอ
อวล อบอันอุ่นอ้อน เบิกฟ้าประชาไทย

ศักดิ์รินทร์ ชาวงิ้ว ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

สารจากอธิการบดีฯ

โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ๖ จังหวัดใน ภาคเหนือ มีบทบาทในการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนและสังคมตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยทั้ง ๔ ด้าน คือ การจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผมรู้สึกยินดีและภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่วันนี้มหาวิทยาลัยซึ่งบอกกับสังคมว่าเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมเพื่อชุมชนนั้น ได้บูรณาการภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยผ่านโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน / ชุมชน แบบมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพประชาชนในท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการดำรงชีพและมีอาชีพที่มั่นคง ซึ่งแนวคิดที่มหาวิทยาลัยพยายามดำเนินการอยู่นี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมไทยในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ต้องอาศัยฐานความรู้อย่างบูรณาการ โดยเริ่มจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างแท้จริงในการเป็นศูนย์กลางร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา โดยมหาวิทยาลัยได้นำความรู้เชิงวิชาการสมัยใหม่จากการวิจัยไปสานต่อองค์ความรู้เดิมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน จากการที่ผมมีโอกาสเข้าตรวจเยี่ยมการดำเนินการในแต่ละโครงการนั้น ผมได้เห็นถึงความตั้งใจของการทำงานร่วมกันของทั้งชุมชน มหาวิทยาลัยและเครือข่ายเพื่อให้โครงการที่ดำเนินอยู่นั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความมั่นคงในอาชีพอันจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจจากระดับชุมชนเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจระดับประเทศ ซึ่งมหาวิทยาลัยหวังแต่เพียงว่าโครงการนี้จะเป็นประโยชน์ เป็นที่พึ่ง เป็นความหวังและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ท้ายนี้ ผมขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมผลักดัน วางแนวทาง ตลอดจนดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน / ชุมชน แบบมีส่วนร่วม ทุกท่าน ซึ่งโครงการนี้จะไม่ประสบความสำเร็จหากขาดการสนับสนุนพลังน้ำใจแห่งมิตร ของคุณวนัส แต้ไพสิฐพงษ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่เครือเบทาโกร คณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการ ติดตามประเมินผล และตัดสินโครงการฯ ผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยฯ สภาวิชาการ ผู้บริหารทุกระดับของมหาวิทยาลัย สภาคณาจารย์ คณะทำงานผู้ดำเนินโครงการ เขตพื้นที่ คณะ วิทยาลัยและสถาบัน ตลอดจนภาคประชาชน ผู้นำหมู่บ้าน / ชุมชน ของทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน ๖ อำเภอ ๖ จังหวัดซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญของผลสัมฤทธิ์ในวันนี้ อันจะเป็นเหมือนกำลังใจและแรงผลักดันให้มหาวิทยาลัยเร่งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมตลอดไป

ด้วยความปรารถนาดี

(นายชัยยง เอื้อวิริยานุกูล)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

การพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน ต้องสร้าง พื้นฐานคือความพอมี พอกิน พอใช้ก่อน
แล้วจึงค่อยสร้าง ค่อยเสริม ความเจริญ และเศรษฐกิจขั้นสูงต่อไป
พระบรมราโชวาท ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

“สร้างคน สร้างความรู้ สร้างชุมชน”

พัฒนาบุคคล/ครัวเรือน ชุมชน สังคม ร่วมวางรากฐานชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

ความเป็นมา ของโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

จากความพยายามในการบูรณาการ งานการเรียน การสอน งานวิจัย งานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการบริการวิชาการให้เป็นเรื่องเดียวกัน หรือความพยายามที่จะให้ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา ได้สัมผัสกับการฝึกปฏิบัติจากโจทย์ปัญหาที่เป็นสภาพปัญหาที่แท้จริงของสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จึงได้จัดทำโครงการนำร่อง"โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านชุมชน แบบมีส่วนร่วม" โดยเชิญชวนให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และประชาชน ร่วมกันค้นหาปัญหาในรายหมู่บ้าน/ชุมชน มากำหนดเป็นประเด็นการพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ มีอาชีพ มีงานทำคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและยั่งยืน บนฐานสังคมแห่งการเรียนรู้ ภายใต้แนวคิด "การพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ก่อน แล้วจึงค่อยเสริม ค่อยสร้างความเจริญและ เศรษฐกิจขั้นสูงต่อไป"

สำหรับการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ นี้ มีโครงการในกลุ่มนำร่อง จำนวน ๑๐ โครงการจาก ๖ เขตพื้นที่ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง น่าน ตาก และพิษณุโลก ซึ่งคณะทำงานทั้ง ๑๐ โครงการ จะนำเสนอผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการผู้ทรงเกียรติ ได้รับทราบและให้คำแนะนำ ตลอดจนพิจารณาคัดเลือก โครงการที่เห็นว่าเหมาะสมหรือสมควรจะได้รับรางวัล เพื่อเชิดชูเกียรติให้เป็นโครงการต้นแบบเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานสืบไป

กรอบทิศทางการขับเคลื่อนโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

หลักการ

ร่วมพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความพร้อมในด้านการดำรงชีวิตและมีอาชีพที่มั่นคง

- เป็นเครื่องมือในการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆที่ตรงกับทิศทาง และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน (Demand) และ ทำให้เกิดกระบวนการบูรณาการภาคส่วนอื่นๆ (Integrated supply)
- พัฒนาทรัพยากรบุคคลในภาคประชาชนเพื่อให้เกิดความพร้อมและสร้างตู้นำในท้องถิ่นสำหรับขับเคลื่อนหมู่บ้านชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตบนรากฐานสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

พัฒนาบุคคล/ครัวเรือน
ร่วมแก้ไขปัญหาความยากจนยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีงานทำลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส

พัฒนาชุมชน
เสริมสร้างประชาชนให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนหมู่บ้าน/ชุมชน

พัฒนาสังคม
ร่วมวางรากฐานชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

การมีอาชีพ/งานทำ
- สร้างงาน/สร้างรายได้
- ทุนทรัพย์/ปัจจัยการผลิต

ผู้มีศักยภาพพร้อมแข่งขัน

ผู้มีศักยภาพ

คุณภาพชีวิต
- ปัจจัย 4
- องค์ความรู้
- เทคโนโลยี (ความสะดวกสบาย)
- ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน
- สิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อม

ผู้มีโอกาส

ผู้ด้อยโอกาส

"การพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน ต้องสร้างพื้นฐาน
คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ก่อน
แล้วจึงค่อยสร้าง ค่อยเสริม ความเจริญและเศรษฐกิจขั้นสูงต่อไป"

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กระบวนการ

หมู่บ้าน/ชุมชน และผู้ร่วมดำเนินงานเสนอโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน
- ประชุมหารือกำหนดประเด็น ปัญหาและเรียนแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ระยะยาว (แผนแม่บท)
- ถอดแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นโครงการที่จะดำเนินงานใน 1 ปี

คณะกรรมการพิจารณาโครงการที่ควรได้รับการสนับสนุน
รอบที่ 1 คัดเลือกจากเอกสารโครงการ
รอบที่ 2 คัดเลือกจากการมานำเสนอ
รอบที่ 3 (รอบตัดสิน)คัดเลือกจากโครงการมีผลงานดีเด่น (โดยการตรวจเยี่ยม และการมานำเสนอผลงานประกอบการจัดนิทรรศการแสดงผลการดำเนินงาน)

การดำเนินงานโครงการฯ ของหมู่บ้าน /ชุมชน และผู้ร่วมดำเนินงาน
- เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน
- เทียบคำรับรอง ผลการดำเนินงานเป็นข้อๆ อย่างชัดเจน
- ดำเนินงานตามรูปแบบและแผนงานฯ ตลอดจนการสร้างเครือข่าย
- พร้อมรับการตรวจเยี่ยมจากคณะกรรมการและอนุกรรมการ
- สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน วิเคราะห์ผลงานที่เกิดขึ้นจริง เทียบกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมนำเสนอผลงานและจัดนิทรรศการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- วิเคราะห์งานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป

หมู่บ้าน/ชุมชน ผู้ร่วมดำเนินงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมู่บ้าน/ชุมชน
มีคุณภาพชีวิต
มีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน
บนรากฐาน
สังคมแห่งการเรียนรู้

ผลผลิต (Out put) ประชาชนมีความรู้
ผลลัพธ์ (Out come) ประชาชนมีอาชีพ มีงานทำ
ผลกระทบ (Impact) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มั่นคงและยั่งยืนบนรากฐานสังคมแห่งการเรียนรู้

หลักการดำเนินงาน

โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

- ร่วมพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความพร้อมในด้านการดำรงชีวิตและมีอาชีพที่มั่นคง
- เป็นเครื่องมือในการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆซึ่งตรงกับทิศทาง และ ความต้องการที่แท้จริงของประชาชน(Demand) และ ทำให้เกิดกระบวนการบูรณาการภาคส่วนอื่นๆ(Integrated supply)
- พัฒนาทรัพยากรบุคคลในภาคประชาชนเพื่อให้เกิดความพร้อมและสร้างผู้นำในท้องถิ่นสำหรับขับเคลื่อนหมู่บ้านชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตบนรากฐานสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

•พัฒนาบุคคล/ครัวเรือน

ร่วมแก้ไขปัญหาความยากจนยกระดับคุณภาพชีวิต ให้มีงานทำ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ขยายโอกาส

•พัฒนาชุมชน

เสริมสร้างประชาชนให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนหมู่บ้าน/ชุมชน

•พัฒนาสังคม

ร่วมวางรากฐานชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

กระบวนการ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

หมู่บ้าน/ชุมชน และผู้ร่วมดำเนินงาน เสนอโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน

- ประชุมหารือกำหนดประเด็น ปัญหา และเขียนแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนระยะยาว (แผนแม่บท)
- ถอดแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นโครงการที่จะดำเนินงานใน ๑ ปี

คณะกรรมการพิจารณาโครงการที่ควรได้รับการสนับสนุน

รอบที่ ๑ คัดเลือกจากเอกสารโครงการ

รอบที่ ๒ คัดเลือกจากการมานำเสนอโครงการ

รอบที่ ๓ (รอบตัดสิน)คัดเลือกจากโครงการมีผลงานดีเด่น (โดยการตรวจเยี่ยม และการมานำเสนอผลงานประกอบการจัดนิทรรศการแสดงผลการดำเนินงาน)

การดำเนินงานโครงการฯ ของหมู่บ้าน /ชุมชน และผู้ร่วมดำเนินงาน

- เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน
- เขียนคำรับรอง ผลการดำเนินงานเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน
- ดำเนินงานตามรูปแบบและแผนงานฯ ตลอดจนการสร้างเครือข่าย
- พร้อมรับการตรวจเยี่ยมจากคณะกรรมการ และอนุกรรมการ
- สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน วิเคราะห์ผลงานที่เกิดขึ้นจริง เทียบกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน
- ร่วมนำเสนอผลงาน และจัดนิทรรศการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- วิเคราะห์งานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

“หมู่บ้าน/ชุมชนมีคุณภาพชีวิต มีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนบนรากฐานสังคมแห่งการเรียนรู้”

ผลผลิต (Out put) ประชาชนมีความรู้

๑. มีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสร้างหรือพัฒนาอาชีพในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒. มีการบูรณาการจัดการเรียนการสอน กับการวิจัยและการบริการวิชาการ/วิชาชีพ อย่างน้อย 8 โครงการ

ผลลัพธ์ (Out come) ประชาชนมีอาชีพ มีงานทำ

๑. พัฒนาการสร้างอาชีพ ยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น

๒. คณาจารย์นำประสบการณ์การทำงานวิจัยและงานบริการวิชาการ ถ่ายทอดแก่นักศึกษานำไปสู่การปฏิบัติจริง

๓. นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์การปฏิบัติจริง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และเข้าใจงานบริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ผลกระทบ (Impact) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมั่นคงและยั่งยืนบนรากฐานสังคมแห่งการเรียนรู้

สังคม ชุมชน ท้องถิ่น ได้รับการยกระดับไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ จากการใช้ศักยภาพในการด้านวิจัยและบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาใน รูปแบบ “ครูอาจารย์ได้สอน นักศึกษาได้ฝึก สังคม ชุมชนได้ประโยชน์”

๑๐ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม

๑. โครงการ การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่ใช้แทนก๊าซหุงต้มในชุมชนและผลิตกระแสไฟฟ้า บ้านดอนชัยมงคล ตำบลสันติสุข อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

๒. โครงการ “ขยะ...สังคม” การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ด้วยการพัฒนาระบบการบริหาร จัดการขยะอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านร่องธาร ตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

๓. โครงการ กระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น แบบมีส่วนร่วม ตำบลทรายจอมหมอกแก้ว อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

๔. โครงการ คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ บ้านหนองหล่าย ตำบลเกาะคา อ.เกาะคา จังหวัดลำปาง

๕. โครงการ พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหมู่บ้านหัตถกรรมเหมืองกุงแบบบูรณาการ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๖. โครงการ การจัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน บ้านแม่โจ้ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

๗. โครงการ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เตาหุงต้มประหยัดพลังงานและสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านทีวะเบยทะอย่างยั่งยืน ตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

๘. โครงการ การพัฒนากระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจร ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๙. โครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชนบ้านแค่สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน บ้านแค่ ตำบลบ้านเป้า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

๑๐. โครงการ การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร บ้านห้วยลอย ตำบลบ่อภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

คำรับรองการดำเนินโครงการ

“ยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม ”

คำรับรองกลางที่ทุกโครงการจะต้องดำเนินการ

๑.อัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัยและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาเผยแพร่ให้กับประชาชน

๒.เผยแพร่เทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบโยนกล้า

๓.เผยแพร่เทคโนโลยีด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมหรือองค์ความรู้อื่นใดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาและเครือข่าย

๔.เผยแพร่เทคโนโลยีและองค์ความรู้ให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและอาชีพ

๕.เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ จะต้องทำการถอดบทเรียนการดำเนินโครงการเป็นชุดองค์ความรู้พร้อมใช้สำหรับเผยแพร่ต่อไป

คำรับรองในการดำเนินงานเฉพาะโครงการ

๑.โครงการ การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่ใช้แทนก๊าซหุงต้มในชุมชนและผลิตกระแสไฟฟ้า

๑.๑ แก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมของเสียระหว่างฟาร์มกับชุมชน

๑.๒ ได้พลังงานก๊าซชีวภาพเป็นพลังงานทดแทนภายในชุมชน

๑.๓ สร้างความเชื่อมั่นในการใช้พลังงานก๊าซชีวภาพในชุมชน

๑.๔ ได้ระบบผลิตกระแสไฟฟ้าจากกระบวนการเกิดก๊าซชีวภาพ

๒.โครงการ “ขยะ...สังคม” การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ด้วยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะ อย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม

๒.๑ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน

๒.๒ พัฒนาวิธีการบริหารจัดการขยะโดยชุมชนมีส่วนร่วม

๒.๓ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ขยะในชุมชน

๒.๔ พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๓.โครงการ กระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น แบบมีส่วนร่วม

๓.๑ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น

๓.๒ เพื่อเกิดกลุ่มอาชีพในชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น

๓.๓ เกิดเครือข่ายความร่วมมือด้านการส่งเสริมทักษะอาชีพและรายได้ระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน

๔.โครงการ คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพเขตพื้นที่ลำปาง

๔.๑ แก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพโดยบริการวิชาการด้านบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านบัญชีการเงิน ด้านอุตสาหกรรมเกษตร ด้านวิศวกรรม โดยแก้ปัญหา แก่กลุ่มอาชีพฯ

๔.๒ นำเสนอทางเลือกการประกอบอาชีพด้านขนมอบ ไส้อั่ว การจัดสวน การเพาะพันธุ์พืช(ไม้ประดับ) ให้กับกลุ่มอาชีพฯในแต่ละจุดการให้บริการวิชาการ ๔ จุด

๔.๓ สร้างเครือข่ายให้กับกลุ่มอาชีพสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agro Tourism) และการต่อรองตลาด

๕.โครงการ พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหมู่บ้านหัตถกรรมเหมืองกุงแบบบูรณาการ

๕.๑ นำผลงานจากการวิจัยของคณาจารย์สู่การนำไปใช้พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาและเข้าใจปัญหา จากการเข้าไปบริการ นำมาเป็นงานวิจัยรวมถึงการดำเนินการพัฒนาและแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาให้มีคุณภาพอยู่ยั่งยืนตลอดไป

๕.๒ พัฒนาระบบการตลาด บัญชี การเงินให้ทันต่อความต้องการ

๕.๓ ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับการเรียนการสอน

๖.โครงการ การจัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน

๖.๑ จัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน ที่ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมโยธาและมาตรฐาน

๖.๒ จัดทำแผนที่ในการเข้าสู่ชุมชนลงบน Web Site เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถติดตามข้อมูลเกี่ยวกับบ้านดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

๖.๓ จัดระบบผังศูนย์การเรียนรู้ใหม่ เพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว และผู้สนใจเกี่ยวกับบ้านดิน

๖.๔ เสริมสร้างความยั่งยืนในองค์ความรู้เกี่ยวกับบ้านดินทั้งทฤษฎี และปฏิบัติพร้อมใช้สำหรับเผยแพร่ต่อไป

๗.โครงการ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เตาหุงต้มประหยัดพลังงาน และสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านทีวะเบยทะอย่างยั่งยืน

๗.๑ พัฒนาระบบไฟฟ้าให้สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี

๗.๒ สร้างเตาเอนกประสงค์ที่มีสภาพการจัดการควันอย่างมีระบบไม่ให้ฟุ้งกระจายสำหรับการประกอบอาหารในครัวเรือน

๗.๓ ผลิต VCD สื่อการสอนสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่หนึ่ง

๘.โครงการ การพัฒนากระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจร

๘.๑ เพิ่มทักษะและความรู้กระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจรให้กับชุมชน

๘.๒ เพิ่มรายได้ในชุมชน

๘.๓ เพิ่มผลผลิต ได้สูงขึ้นและลดต้นทุนการผลิต

๘.๔ นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติงานในการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจรได้จริง

๙.โครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชนบ้านแค่สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน

๙.๑ พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กับกลุ่มชุมชนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมในรูปแบบใหม่ เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

๙.๒ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชน ในการดำเนินการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตภัณฑ์โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาการเกษตรและผลิตภัณฑ์ ชุมชน สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้สามารถจำหน่ายในเชิงพาณิชย์สู่การสร้างอาชีพได้ที่ยั่งยืน

๑๐.โครงการ การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร บ้านห้วยลอย

๑๐.๑ ชุมชนสามารถผลิตอาหารได้บริโภคได้อย่างพอเพียง

๑๐.๒ พัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวให้มีรายได้ ลดรายจ่าย และสามารถพึ่งตนเองได้

๑๐.๓ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพเขตพื้นที่ลำปาง

“คลินิก” หมายถึง สถานที่ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือ ที่สามารถแก้ปัญหาในแต่ละด้าน ซึ่งนำมาผนวกกับการพัฒนาในส่วนของกลุ่มอาชีพ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนการดำเนินการของกลุ่ม โดยการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพให้กลุ่มอาชีพเป็นลำดับ

คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองหล่าย หมู่ที่ ๔ ตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง ครัวเรือนจำนวน ๒๑๔ ครัวเรือน รวมประชากร ๗๙๑ คน มีประเพณี เทศกาล ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สำคัญของหมู่บ้าน ได้แก่ ประเพณีสรงน้ำพระธาตุ ประเพณีตานข้าวใหม่ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ จักสาน ทักษะฝีมืองานอาชีพเสริมของคนในหมู่บ้าน คือ ทำข้าวแต๋น จักสานข้องไซ การปลูกพืชผักสวนครัว แรงงานส่วนใหญ่ของคนในหมู่บ้านมีช่วงอายุระหว่าง ๒๐ ถึง ๕๕ ปี

คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ มีเจตนารมณ์ในการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ โดยบริการวิชาการทั้งในด้านบริหารจัดการ การตลาด บัญชีการเงิน อุตสาหกรรมเกษตร และวิศวกรรม โดยแก้ปัญหา แก่กลุ่มอาชีพ และนำเสนอทางเลือกการประกอบอาชีพ

โดยริเริ่มร่วมคิด ร่วมดำเนินการ และประสบผลสำเร็จใน ๔ กลุ่มอาชีพ คือ

กลุ่มไอศกรีม วันนี้มีการอบรมชาวบ้านในการพัฒนาสูตรไอศกรีมข้าวกล้อง ให้กับกลุ่มอาชีพการผลิตไอศกรีม และเริ่มมีการขายในท้องตลาดแล้ว ในอนาคตได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้ดูน่ากินและน่าซื้อมากขึ้น

กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ผลิตจากเศษวัสดุธรรมชาติต่างๆ เช่น ดอกไม้ที่ชาวบ้านถวายพระ เศษอาหาร หญ้า ฯลฯ มาผลิตปุ๋ยเพื่อใช้ในการเกษตรในหมู่บ้าน โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยเคมีประหยัดต้นทุนในการทำการเกษตร

กลุ่มทำข้าวกล้อง กลุ่มนี้เป็นการอนุรักษ์การสีข้าวแบบโบราณเพื่อผลิตเป็นข้าวกล้อง และจัดจำหน่าย

กลุ่มจิ้งหรีด ก่อนจัดตั้งคลินิก กลุ่มชาวบ้านได้มีการเลี้ยงและมีการแข่งขันตัดราคากันเอง หลังจากมีการรวมกลุ่มแล้วมีการกำหนดราคาที่เป็นกลุ่ม และโครงการคลินิกแก้ปัญหาพัฒนากลุ่มอาชีพ ได้เข้าไปอบรมแปรรูปทำเป็นน้ำพริกจิ้งหรีด มีการจัดจำหน่ายแล้ว

นอกจากนี้คลินิกยังมีองค์ความรู้พร้อมให้บริการ เช่น อาชีพขนมอบ ไส้อั่ว การจัดสวน การเพาะพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และมีเครือข่ายที่จะช่วยให้ความรู้ในการสร้างความเข้มแข็งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agro Tourism) และการต่อรองด้านการตลาดอีกด้วย

โครงการ คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพเขตพื้นที่ลำปาง บ้านหนองหล่าย ตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง ถือเป็นโครงการที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้นำโครงการและผู้ปฏิบัติงานโครงการที่ เป็นผู้นำของชุมชนเป็นผู้ที่เติบโตมาในพื้นที่ปฏิบัติงาน จึงทำให้มีความสนิมสนมกับสมาชิกของชุมชน สามารถที่จะเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง ทั้งยังเป็นแกนหลักให้กับชุมชนในการดำเนินโครงการ

ได้เป็นอย่างดี สามารถผสมผสานระหว่างพื้นที่ชุมชนกับศาสตร์ความรู้ของสถาบันการศึกษาให้สามารถสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนาชุมชนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกันได้ดี ทำให้โครงการที่ได้สนับสนุนไปในครั้งนี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนด้านอาชีพแก่ชุมชน

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่ลำปาง

กล้าข้าวถูกโยน..เกษตรกรชุมชนถูกใจ

บ้านใหม่เจริญผลสามัคคี ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

“**ชุมชนบ้านใหม่เจริญผลสามัคคี**” ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก แต่เดิมเป็นชุมชนที่มีการอพยพมาจากหลายพื้นที่ โดยมีรากเหง้ามาจากทางภาคอีสานมาตั้งหลักปักฐานที่นี่ราวๆ ๕๐ ปีมาแล้ว โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน และมีวิถีชีวิตหรือประเพณีที่คล้ายๆกับชุมชนชนบททั่วไป เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ การแห่นางแมว พิธีกรรม และกิจกรรมต่างๆ อันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี

เช่นเดียวกับ “**การทำนาข้าว**” ที่เป็นกิจกรรมหนึ่งในชุมชน ซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของชุมชนบ้านใหม่เจริญผลสามัคคี ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมาช้านานจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตการทำนาข้าวจะสามารถทำได้เพียงปีละหนึ่งครั้งเท่านั้นเพราะต้องอาศัยน้ำฝนหรือน้ำตามธรรมชาติ แต่ปัจจุบันมีระบบชลประทานที่สามารถให้เกษตรกรทำนานอกฤดูกาลได้ (นาปรัง) ๒-๓ ครั้งต่อปี แต่ถึงแม้ว่าระบบชลประทานจะดีขึ้น ทว่าการทำนาข้าวในยุคปัจจุบัน เกษตรกรผู้ผลิตข้าวในชุมชนต้องประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของศัตรูข้าว และต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก อีกทั้งราคาขายข้าวเปลือกที่มีความแปรปรวนสูงจากกลไกของตลาด ฯลฯ ทำให้เกษตรกร เริ่มหันมาใส่ใจตระหนักเห็นถึงความสำคัญของปัญหา และต้องการที่จะแก้ปัญหา สู่การหาทางออกของปัญหาดังกล่าวนี้ร่วมกัน จึงได้รวมกลุ่มกันภายใต้ชื่อ “กลุ่มเกษตรก้าวหน้าพัฒนา” โดยกลุ่มมีแนวคิดในการที่จะนำ

เอาเทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบใหม่ (แบบโยนกล้าหรือนาโยน) มาใช้ผสมผสานกับแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมี เพิ่มแนวทางปฏิบัติแบบชีววิถี โดยการพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

"โครงการการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจร" เกิดขึ้นโดยความร่วมมือของนักวิจัยที่เป็นอาจารย์จากสถาบันการศึกษาและเครือข่ายที่เป็นเกษตรกรในชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกระบวนการ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ซึ่งจุดมุ่งหมายของโครงการฯ ก็เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้กระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยให้กับชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิตให้กับชุมชน สู่การนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง

หลากหลายกิจกรรมที่ทางโครงการฯได้ดำเนินการร่วมกับชาวบ้านเกษตรผู้ปลูกข้าว อาทิเช่น การประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผน กำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน การแบ่งบทบาทหน้าที่ และกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำเมล็ดพันธุ์ข้าว การถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบโยนกล้าให้กับชาวบ้านเกษตรกร ร่วมกับการบูรณาการวิชาการเรียนการสอนให้กับนักเรียน/นักศึกษา ในเรื่องของวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การทำน้ำหมักชีวภาพและหัวเชื้อจุลินทรีย์

แม้กระทั่งกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว ที่มีการถ่ายทอดการจัดอบรมการจัดการด้านการตลาด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพข้าว ธาตุอาหาร รวมถึงการอบรมการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ให้กับชาวบ้านเกษตรกรเพื่อลดรายจ่ายภายในครัวเรือน การสัมมนาร่วมกับผู้ประกอบการร้านค้าข้าวสารกับผู้ผลิตเพื่อหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขปัญหาราคาข้าวตกต่ำ เพิ่มมูลค่าผลผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

แม้วิธีการผลิตหรือการปลูกข้าวจะถูกพัฒนาและปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของเทคโนโลยี แต่ทว่ายังคงให้เห็นซึ่งภาพเดิมๆ ในสมัยอดีตที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้เห็น ไม่ว่าจะเป็นการลงแขกโยนข้าว การเกี่ยวข้าว

ผลิตภัณฑ์ข้าวถุงภายใต้ชื่อ “ธนูทอง” ของชุมชนบ้านใหม่เจริญผลสามัคคี

ประชุมทำความเข้าใจร่วมกัน

เผยแพร่โครงการงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์

“จุดสำคัญคือเราต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งผมเชื่อว่าต้องดีขึ้น แน่นอน”

“เป็นประโยคหนึ่งที่ คุณคัมภีร์ พิมสอน ชาวบ้านเกษตรกรชุมชนบ้านใหม่เจริญผลสามัคคี ได้กล่าวไว้หลังอาสาเข้าร่วมโครงการฯ กับความเชื่อมั่นในศักยภาพและความตั้งใจจริงของนักวิจัยกับความร่วมมือของชาวบ้านเกษตรกรในชุมชนที่ร่วมกันสรรค์สร้างสิ่งดี ๆให้กับชุมชน”

ในภาพรวมโครงการฯ นอกจากชาวบ้านเกษตรกรจะได้ราคาข้าวที่สูงขึ้นแล้ว ต้นทุนการผลิตยังลดลง และยังส่งผลให้ชาวบ้านเกษตรกรมีทักษะและขีดความสามารถในการผลิตข้าวทั้งในเชิงประมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น ชุมชนมีรายได้ มีความมั่นคงของอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มอาชีพให้กับชาวบ้านบางราย คือ การรับจ้างโยนกล้าข้าวให้กับชุมชนอื่น นอกเหนือไปจากการปลูกข้าวและยังมีคุณภาพชีวิต สุขภาพและสภาวะทางสังคมที่ดีขึ้นอันเนื่องจากการลดการใช้สารเคมี ไม่เผาฟางข้าว เศษวัสดุเหลือใช้จากการทำนาสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลผลิต รวมทั้งยังส่งผลให้เกิดการขยายฐานและการรวมกลุ่มการผลิตข้าวในชุมชนมากขึ้น อันจะนำไปสู่การต่อรองราคาที่เป็นธรรมกับพ่อค้าคนกลาง จากผลลัพธ์ดังกล่าวนี้ ส่งผลให้มีหน่วยงานหลายหน่วยงาน และเกษตรกรเริ่มหันมาใส่ใจกับการทำเกษตรแบบปลอดภัยมากขึ้น เกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายข้าวมากขึ้น ตลอดทั้งมีการทำงานร่วมกันทั้งระบบ ทั้งเกษตรกร หน่วยงานราชการ หน่วยงานวิชาการ และภาคธุรกิจ เพื่อให้สอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบันของตลาดข้าวในประเทศไทยที่ต้องการผลผลิตข้าวเพื่อการส่งออกมากขึ้น ในระยะยาวจะส่งผลดีต่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน การสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานข้าว (Supply Chain) และสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไปได้ในอนาคต

“ชุมชนบ้านใหม่เจริญผลสามัคคีได้พิสูจน์ให้เห็นความมุ่งมั่น ความพยายาม ความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจกับสิ่งที่ได้มีความหมายมากกว่าคำว่า “ความสำเร็จ” และเชื่อว่าคุณคัมภีร์ พิมสอน คงจะไม่ผิดหวังกับคำกล่าวข้างต้นนั้นอย่างแน่นอน”

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่พิษณุโลก

“สืบสานตำนานปั้นดิน มรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า แห่งบ้านเหมืองกุง”

กว่า ๒๐๐ ปี จากคำบอกเล่าต่อกันมาจากบรรพบุรุษในการมาตั้งรกรากอยู่บ้านเหมืองกุง เป็นคนไทที่ถูกกวาดต้อนมาจากเมืองปุ เมืองสาด รัฐเชียงตุง ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตรัฐฉานประเทศพม่า แต่ก่อนหน้าที่จะมาอยู่ในพม่า บรรพบุรุษของที่นี่น่าจะเคยอยู่ที่แคว้นสิบสองปันนาทางตอนใต้ของจีนมาก่อน

บ้านเหมืองกุง ตั้งอยู่ที่ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ไปตามเส้นทางเชียงใหม่-หางดง ปัจจุบันหมู่บ้านแห่งนี้มีประชากรอยู่อาศัย ๑๓๕ ครัวเรือน มี ๒๓ ครัวเรือนที่ยังรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นในการทำอาชีพเครื่องปั้นดินเผา

ผลิตภัณฑ์หลักของบ้านเหมืองกุง คือ คนโท หม้อแกง หม้อน้ำ แจกัน จำหน่าย ณ ที่ทำการของกลุ่มผู้ผลิต ทั้งปลีกและส่ง หรือรับทำตามคำสั่ง มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น ลักษณะลูกค้าในปัจจุบัน สนใจรูปแบบราคาต่ำ วัตถุดิบที่ใช้ คือ ดินเหลืองจากอำเภอสันป่าตอง ผลิตภัณฑ์มีการพัฒนามาเป็นลำดับทั้งรูปแบบผลิตภัณฑ์ การขึ้นรูป เนื้อดินปั้นเคลือบ เตาเผา บรรจุภัณฑ์ การตลาด การท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาชุมชนจังหวัด

โครงการพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหมู่บ้านหัตถกรรมเหมืองกุงแบบบูรณาการ มีเจตนารมณ์ที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพกับนักวิชาการครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และเครือข่าย ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจปัญหาแนวทางการพัฒนาร่วมกัน โดยในเบื้องต้นมีความคาดหวังร่วมกันในหลายๆ เรื่อง เช่น พัฒนาระบบตลาด ระบบบัญชี การเงิน พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ สร้างงาน สร้างรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน ให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีเอกลักษณ์ตลอดไป

โครงการพัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหมู่บ้านหัตถกรรมเหมืองกุงแบบบูรณาการ มีเจตนารมณ์ในการนำผลงานวิจัยของคณาจารย์สู่การนำไปใช้พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาและเข้าใจปัญหา จากการเข้าไปบริการวิชาการนำมาเป็นงานวิจัยรวมถึงดำเนินการพัฒนาและแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบการตลาด บัญชี การเงินให้ทันต่อความต้องการ รวมถึงส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการองค์ความรู้เข้ากับการเรียนการสอน

ชุมชนและคณะวิจัยได้ร่วมมือกันรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ด้วยการนำนักศึกษา คณาจารย์ เจ้าหน้าที่หลากสาขาวิชา ที่เกี่ยวข้องลงศึกษาสถานที่จริงในหมู่บ้าน โดยวิธีการสอบถาม บันทึกภาพ เก็บข้อมูลความต้องการของกลุ่ม สภาพแวดล้อม ที่ต้องการสร้างสรรค์พัฒนาเครื่องปั้นดินเผา

เมื่อรวบรวมข้อมูลของชุมชนได้แล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการพัฒนางานในรูปแบบต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งภายนอก ของตกแต่งภายใน ของชำร่วย ของที่ระลึก และของใช้ต่างๆ เป็นต้น แนวทางในการเปิดตลาดด้านเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้าน เช่น การทำ EVENT การออกแสดงงานตามงานแฟร์ต่างๆ การสร้างแบรนด์ บรรจุภัณฑ์ ให้กับสินค้า เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ติดตามข้อมูลด้านการตลาด พร้อมการทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ ปรับปรุงเครื่องปั้นดินเผาให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ พัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ตามทิศทางความต้องการของตลาด พัฒนางานเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกระบวนการผลิต และการขึ้นรูปของชุมชน สร้างงานผลิตภัณฑ์ต้นแบบ โดยเน้นการใช้กระบวนการตามแบบดั้งเดิมของชุมชนที่ทำอยู่ มาทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุดิบ คือ ดิน หาส่วนผสมของเนื้อดินปั้น ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมสำหรับการขึ้นรูปแบบต่างๆ ทดสอบอุณหภูมิการเผาของเนื้อดิน และทดสอบเคลือบไฟต่ำ ให้มีความสัมพันธ์กัน

คณะทำงานโครงการพัฒนาเครื่องปั้นดินเผา ได้เริ่มดำเนินงานร่วมกับชาวบ้านในการจัดอบรมและปฏิบัติการสร้างแนวคิดด้านศิลปะ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว ศึกษาแนวโน้มด้านการตลาด จัดระบบการเงิน การบัญชี และการจัดทำสร้างสื่อมัลติมีเดีย

หลังจากที่สมาชิกในชุมชนผ่านการฝึกอบรมได้รับความรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจ มีทักษะ สามารถปฏิบัติการออกแบบ สร้างสรรค์ศิลปะเครื่องปั้นดินเผาได้ ด้วยการปั้นขึ้นรูปได้อย่างถูกวิธี ผลงานมีความประณีต สามารถตกแต่งชิ้นงานได้อย่างสวยงาม ตลอดจนการเคลือบ การเผาที่นำหลักวิชาการมาใช้โดยชิ้นงานไม่เสียหาย สามารถที่จะมีแนวคิดในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเอง และสามารถประยุกต์รูปแบบให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้ ตลอดจนสามารถจัดการกระบวนการด้านบุคลากรด้วยตนเอง มีระบบการเงิน การบัญชีที่ดีพร้อมที่จะแข่งขันกับตลาดทั้งในและต่างประเทศ

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่ภาคพายัพเชียงใหม่

“ก๊าซชีวภาพ จากฟาร์มไก่ บ้านดอยชัยมงคล”

ผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่ใช้แทนก๊าซหุงต้มในชุมชนและผลิตกระแสไฟฟ้า บ้านดอยชัยมงคล ตำบลสันติสุข อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

บ้านดอยชัยมงคล ต.สันติสุข อ.พาน จ.เชียงราย มีประชากร ๑๙๕ ครอบครัว ๗๗๗ คน สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบ มีแม่น้ำแม่ลาวไหลผ่าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

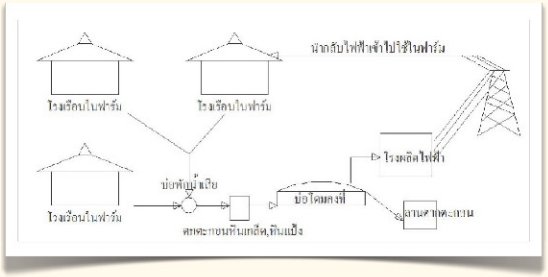
มงคลฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ ๑๕,๐๐๐ ตัว ให้ปริมาณมูลไก่ ๕๕๐ กก./วัน (๑๖.๕ตัน / เดือน) มูลไก่ที่มีปริมาณมากได้ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นและแมลงวันรบกวนคนในบ้านดอยชัยมงคล เจ้าของฟาร์มพยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ใช้เป็นอาหารปลา ตากให้แห้งทำเป็นปุ๋ยขาย แต่ไม่สามารถแก้ได้ ปัญหาที่สะสมยาวนานกำลังนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านดอยชัยมงคลและมงคลฟาร์ม

โครงการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่ใช้แทนก๊าซหุงต้มในชุมชนและผลิตกระแสไฟฟ้า เจตนารมณ์ต้องการแก้ไขปัญหาเรื่องกลิ่นมูลไก่ที่รบกวนสมาชิกในชุมชน สร้างทางเลือกในการใช้ก๊าซชีวภาพแทนก๊าซหุงต้ม ซึ่งจะช่วยลดรายจ่ายให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง ส่วนกากของมูลไก่ก็สามารถนำมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ใช้ในระบบเกษตรเพื่อพัฒนาไปสู่ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ในอนาคต

คณะทำงานโครงการได้บูรณาการความร่วมมือกับหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็น สมาชิกชุมชนบ้านดอยชัยมงคล มงคลฟาร์ม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่เชียงราย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันมาตรวิทยา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี องค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข และสำนักงานเกษตรอำเภอพาน นำองค์ความรู้เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อชุมชน ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้เรื่องการปรับความเสถียรบ่อก๊าซชีวภาพจากมูลไก่ องค์ความรู้เรื่องการกรองก๊าซชีวภาพให้บริสุทธิ์ องค์ความรู้เรื่องการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซชีวภาพ องค์ความรู้เรื่องการพัฒนาระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์

แนวคิดการนำองค์ความรู้ไปใช้

ระยะแรกได้เริ่มดำเนินการสร้างบ่อก๊าซ เมื่อแล้วเสร็จจะสามารถบริหารจัดการก๊าซชีวภาพออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกแจกจ่ายให้ชุมชน โดยในระยะเริ่มแรกจะทดลองจ่ายก๊าซให้กับครัวเรือนต้นแบบ ทดลองใช้ ๕ ครัวเรือน โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งชุมชนจะคอยดูแลระบบส่งก๊าซชีวภาพ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนงบประมาณในการวางระบบท่อ และจะสนับสนุนด้านอื่นๆอีกในอนาคต หากระบบดังกล่าวประสบผลสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเพิ่มขนาดระบบหมัก การขยายแนวท่อส่งก๊าซใช้งาน และการช่วยดูแลระบบท่อส่งก๊าซ ร่วมกับชุมชน สำหรับส่วนที่สองก๊าซชีวภาพที่ผลิตได้จะถูกผลิตเป็นกระแสไฟฟ้า และขณะนี้คณะทำงานได้ทำการอบรมเพื่อสร้างความรู้ด้านก๊าซชีวภาพ และความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ ควบคู่ในระหว่างที่รอการดำเนินการก่อสร้างระบบ

ถึงแม้โครงการจะอยู่ในช่วงดำเนินการ แต่สิ่งหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คือ คนในชุมชนอย่างน้อย ๓๐ ครัวเรือน ได้มีก๊าซชีวภาพใช้ โดยมีมงคลฟาร์มทำหน้าที่เป็นแหล่งผลิตก๊าซ และทำหน้าที่เป็นแหล่งให้เข้าศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนำความรู้ภาควิชาการ มาปรับใช้ในสถานการณ์จริง และพร้อมที่จะให้ฟาร์มเลี้ยงไก่ที่อื่นๆ ได้เข้ามาศึกษาระบบการจัดการมูลไก่ ที่เกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้หลากหลายแขนงมาจัดการมงคลฟาร์ม

ขณะนี้โครงการฯ ยังคงดำเนินต่อไปวันข้างหน้าโครงการยังคงจะต้องใช้ความรู้ จากประสบการณ์ ลงมือปฏิบัติ ประสานความร่วมมือเครือข่าย พร้อมที่จะทำตามฝันที่ได้วาดไว้ให้สำเร็จ ดังปณิธานที่ได้ตั้งไว้ว่าจะแก้ไขปัญหาให้ชุมชนต่อไป.....

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่เชียงราย

“ขยะ.....สังคม”

บ้านร่องธาร หมู่ ๙ ตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

“ คิด.....ก่อนใช้ คัด.....ก่อนทิ้ง เพื่อ.....ชีวิตที่ดีกว่า”

“**ส่งกลิ่นเหม็น แหล่งเพาะพันธ์เชื้อโรค ทำลายสิ่งแวดล้อม**” การจัดการขยะเป็นเรื่องที่หลายชุมชนยังคงไม่สามารถแก้ไขได้อย่างถูกวิธี หลายหน่วยงานยื่นมือเข้ามาช่วย หาแนวทาง วิธีการ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะ ดังเช่น ตำบลทรายขาวที่ได้เผชิญปัญหาด้านการจัดการขยะอยู่ในขณะนี้ การกำจัดขยะมูลฝอยของแต่ละหมู่บ้านในตำบลทรายขาว ยังคงใช้วิธีการกำจัดขยะแบบวิธีดั้งเดิม คือ การนำไปทิ้งในสถานที่ทิ้งขยะประจำหมู่บ้าน บางหมู่บ้านก็ทำการเผาขยะทิ้ง วิธีการเหล่านี้ต่างก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ปัญหาขยะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนสมาชิกในชุมชน ปัญหาสถานที่ทิ้งขยะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์

แมลงวันที่เป็นพาหะนำโรค และทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำที่นำมาใช้อุปโภคบริโภค

ขยะ.....สังคมมีเจตนารมณ์ในการที่จะเข้ามาช่วยเหลือชุมชนในแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะ ตั้งแต่เริ่มประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน

"ชุมชนต้นแบบ.....นักจัดการขยะ"

คณะทำงานโครงการขยะ.....สังคม ได้ดำเนินการไปแล้วตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารกองทุนแก่สมาชิกในชุมชน เพื่อจัดตั้ง "กองทุนขยะชุมชน" จากยอดจำนวนเงินที่ได้จากการทอดผ้าป่า (การจะเข้าเป็นสมาชิกกองทุนมีข้อแม้ว่าต้องนำขยะมาฝากกับกองทุนสม่ำเสมอไม่น้อยกว่า ๑ เดือน ก็จะสามารถเป็นสมาชิกได้อย่างสมบูรณ์) อบรมให้ความรู้ด้านบริหารจัดการขยะให้แก่สมาชิกในชุมชนให้เป็น"นักจัดการขยะ" รู้จักการคัดแยกขยะ นำความรู้ไปปลูกฝังจิตสำนึกเยาวชนในสถานศึกษา ก่อตั้งเป็น "ธนาคารขยะในโรงเรียนท่าฮ่อ" สร้างนักจัดการขยะรุ่นเยาว์ รู้รักการออม ส่งเสริมให้เกษตรกรนำขยะไป ทำปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุนทางเกษตร และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากเศษวัสดุเหลือใช้ สร้างรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

จากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา จากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการบริหารจัดการขยะ ตำบลห้วยทรายขาวไม่เพียงแต่แก้ไขปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยแต่ยังสามารถช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้กลับสู่สังคม ลดต้นทุนทางการเกษตรจากสิ่งที่เหลือใช้นำมาก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างคนรุ่นใหม่ที่จะมาทำหน้าที่พัฒนาสังคมชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และนับว่าชุมชนบ้านร่องธารได้รับการยอมรับเป็นต้นแบบ "ชุมชนนักจัดการขยะ" ที่จะทำหน้าที่เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และผู้จัดการขยะให้กับ ๑๗ หมู่บ้านในตำบลทรายขาวต่อไป

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่เชียงราย

กระดาษ

ความมั่นคงด้านอาหารบ้านห้วยลอย ต.ภูฟ้า อ. บ่อเกลือ จ. น่าน

แต่ก่อน.....อยู่กันอย่างไร

“พวกเราข้าวไม่พอกินตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคมทุกปี บางครอบครัวยากจนมาก ต้องหาของป่าหรือกินฟักทองแทนข้าว แต่บางครอบครัวดีหน่อยก็ยืมเงินเพื่อนบ้านไปซื้อข้าว พอขายข้าวก็ค่อยเอาเงิน มาใช้คืน”

นี่เป็นคำบอกเล่าสภาพความเป็นจริงของหมู่บ้านห้วยลอยซึ่งอดีตเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย

“บ้านห้วยลอย” มีจำนวน ๙๕ ครัวเรือน การขาดแคลนอาหารส่วนหนึ่งมาจากลักษณะการตั้งบ้านเรือนและมีที่ทำกินอยู่บนพื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยป่าต้นน้ำ ทะเลหมอกและเทือกเขาสูงประมาณ ๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล มีความลาดชันเฉลี่ย ๓๕% จนทำให้เกิดปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก สภาพดังกล่าวสำหรับคนเมืองคงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติชั้นดี แต่สำหรับคนในชุมชนกลับเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้มีรายได้เฉลี่ย

๕,๐๐๐ บาทต่อครอบครัวต่อปีเท่านั้น การขาดแคลนอาหารได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย เพราะปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว การทำไร่หมุนเวียนที่ไม่สามารถเว้นระยะได้นาน ๕-๑๐ ปีเหมือนที่ผ่านมา คนเฒ่าคนแก่เล่าว่าในอดีตชาวบ้านห้วยลอยไม่เคยอดอยาก มีป่าและดินอุดมสมบูรณ์ มีน้ำจากห้วยลอยซึ่งเป็นสาขาของลำน้ำว้าไหลผ่าน ทำให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี อาหารก็หาง่ายเพียงเดินเข้าไป ในป่าก็ได้อาหารพอกินในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นผลไม้ สัตว์ป่าหรือของป่าซึ่งบางครั้งหาได้มีมากพอที่จะนำไปขายเป็นอาชีพเสริมรองจากการปลูกข้าวไร่อีกด้วย ผลผลิตข้าวไร่แต่ละปีมีมากพอที่จะบริโภคในครัวเรือน และบางส่วนนำมาแลกเปลี่ยนกัน นับเป็นวิถีชีวิตที่พึ่งพากันเองภายในชุมชน แทบไม่ต้องพึ่งพาภายนอก แต่ในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้แทบไม่หลงเหลือ ในขณะเดียวกันสังคมของการแลกเปลี่ยนความคิด ก็เกิดจากการไปมาหาสู่กันเท่านั้น การสื่อสารและการรับข้อมูลใหม่ๆทางสื่อ โดยเฉพาะโทรทัศน์ ยังเป็นข้อจำกัด เพราะในหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ ต้องไปเรียนหนังสือร่วมกับหมู่บ้านอื่น อย่างไรก็ตามความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เริ่มเข้ามาเมื่อชาวบ้านยื่นฎีกาถวาย ในช่วงปี ๒๕๔๓ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ในปี ๒๕๔๕ ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์ พระพี่เลี้ยงในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่หาทุนสนับสนุนในการสร้างโรงเรียน ท่านผู้หญิงสง่า ในปี ๒๕๔๘ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ในปี ๒๕๕๓

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.....บูรณาการความรู้เพื่อชุมชน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาน่าน (มทร.ล้านนา น่าน) เป็นหนึ่งใน ๖ วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่มีนโยบายในการส่งเสริมอาชีพและศักยภาพของชุมชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงแบบบูรณาการ จึงนับเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารบ้านห้วยลอย ในเบื้องต้นคณะทำงานมีการนำข้อมูลพื้นฐานจาก มจธ. มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน และใช้โรงเรียนท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์ บ้านห้วยลอยเป็นศูนย์ประสานงานโครงการ ภายใต้โครงการ “ยกระดับคุณภาพชีวิต

ของหมู่บ้าน / ชุมชนแบบมีส่วนร่วม” การทำงานของคณะทำงานมีการบูรณาการและพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมนำไปถ่ายทอดสู่ชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชน มีอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน

“ห้วยลอยไม่ขาดแคลนอาหาร ยังได้ช่วยเพื่อนยะก๋านตวย”

เทคโนโลยีและทักษะวิชาชีพอย่างน้อย ๖ กลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ทักษะการเพาะเห็ด ทักษะการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ ทักษะการเลี้ยงกบ ทักษะการเพาะเห็ด การประยุกต์ใช้กระถินเทพาผลิตอาหารเลี้ยงวัวพื้นเมือง และเทคโนโลยีการปลูกผัก นับเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ว่า มทร.ล้านนาน่าน เป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่ผลักดันให้บ้านห้วยลอยสร้างความหลากหลายของอาหารได้ด้วยตนเองและแบ่งปันให้กับชุมชน “ เรามีกบครอบครัวละ ๙๐ ตัว หยอดเชื้อเห็ดเป็นและมีก้อนเชื้อเห็ดไว้กินในครอบครัว ทำแหนมปลาได้เอง และผมก็ช่วยติดตั้งระบบไฟฟ้าให้กับเพื่อนบ้านได้ด้วย ภูมิใจมากครับ”

ก้าวไปข้างหน้าของ มทร.ล้านนา และคนกล้าบ้านห้วยลอย

การดำเนินงานโครงการในลักษณะเชิงลึกและมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ ช่วยสร้างความกระตือรือร้น และกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และเกิดการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เป็นการรวมคนเพื่อสร้างความรู้และสร้างชุมชนที่ดีร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายที่จะนำไปสู่ความมั่นคงด้านอาหาร ให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยังต้องใช้ระยะเวลาอีกนานพอสมควร ยังมีสิ่งสำคัญที่คนในชุมชนต้อง “ร่วมคิดร่วมทำ เพื่อนำความสุขสู่ชุมชน” ไม่ว่าจะเป็น การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสำรวจทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การวางแผนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน การเปลี่ยนพลังงานน้ำเป็นพลังงานไฟฟ้า การกล้าคิดและกล้าทำสิ่งใหม่ๆที่ท้าทายชาวบ้านห้วยลอยเช่นนี้ เท่ากับเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญว่า ความสำเร็จดังกล่าวมาจากการกล้าคิด กล้าทำงานนอกกรอบของคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาน่าน ด้วยเช่นกัน ถึงแม้ในขณะนี้จะไม่สามารถวัดคุณค่าของสิ่งที่ทำเป็นตัวเลขได้ แต่รอยยิ้มแห่งความสุขที่ผู้เข้าร่วมมีให้กับคณะทำงานก็เพียงพอแล้ว

กว่าจะมาถึงวันนี้

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่น่าน

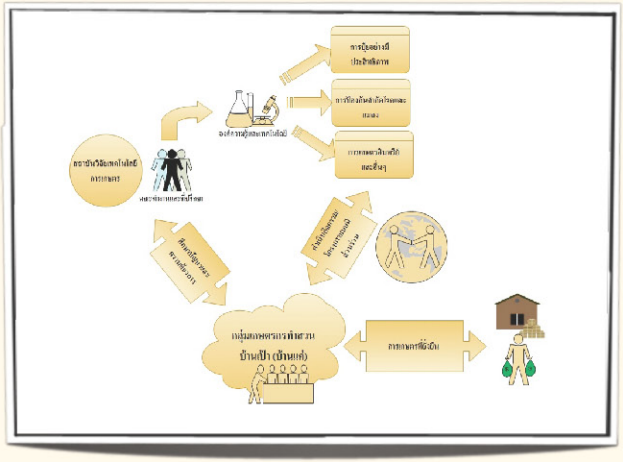

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูก
ของชุมชนบ้านแค่สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน

โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชนบ้านแค่สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน ตั้งอยู่ที่ ต.บ้านเป้า อ.เมือง จ.ลำปาง โดยมีประชากรในชุมชนจำนวน ๑๓๙ ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ นอกภาคการเกษตรโดยในปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๗๙ มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๕,๔๐๔ บาท จากการรับจ้าง ค้าขาย และประกอบธุรกิจ สำหรับรายได้จากในภาคเกษตรมีร้อยละ ๒๑ ซึ่งมาจากการทำการเกษตรของครัวเรือน ได้แก่ สวนผลไม้ ร้อยละ ๒.๑๖ และสวนไม้ดอกไม้ประดับ ร้อยละ ๕๘.๙๙

โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูก มีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กับกลุ่มชุมชน ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมในรูปแบบใหม่ เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้บริโภค (หมายถึง กลุ่มเกษตรด้วยกันเองที่มีอาชีพปลูกต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับส่งขายสวนจตุจักร แต่จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่ามีคุณภาพ)รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ชุมชน ในการดำเนินการพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้สามารถจำหน่ายในเชิงพาณิชย์สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน

แนวคิดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติ เป็นความร่วมมือจากกลุ่มเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่นร่วมกับคณะทำงาน สถาบันวิจัยเทคโนโลยีการเกษตรในการศึกษาปัญหา และความต้องการของชุมชนให้สามารถใช้หลักการจัดการทรัพยากรในชุมชนลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้น้อยที่สุด โดยค่อยๆ ศึกษาและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ เพื่อแก้ปัญหาด้วยตัวเกษตรกรเองจากหลักวิชาการและงานวิจัย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง ทดลองปฏิบัติการในไร่นา บูรณาการกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ให้เข้ากับวิถีชีวิตของตนเอง

การดำเนินงานโครงการแบ่งเป็นกิจกรรมดังนี้

- สำรวจข้อมูลความต้องการของผู้ปลูกต้นไม้และตัวแทนจำหน่ายต่อผลิตภัณฑ์ดินปลูก สมาชิกในชุมชน เป็นกลุ่มเป้าหมาย
- สำรวจวัสดุสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตรภายในชุมชน สำหรับนำมาเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ดินปลูก สมาชิกในชุมชน คือกลุ่มเป้าหมาย
- การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากงานวิจัยสู่ชุมชน โดยการคัดเลือกชนิดวัสดุ และพัฒนาอัตราส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ดินปลูก โดยสมาชิกในชุมชน นักศึกษาคือกลุ่มเป้าหมาย
- ประเมินการยอมรับของผู้ปลูกต้นไม้และตัวแทนจำหน่ายต่อผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชน โดยสมาชิกในชุมชน นักศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมาย

โดยโครงการได้มีการจัดอบรมให้กับชาวบ้านชุมชนบ้านแค่ ในหัวเรื่อง “การทดสอบวิเคราะห์ดิน และธาตุอาหารพืชในดินปลูกแบบประยุกต์” ช่วงเช้ามีการฟังบรรยายในเรื่อง ธาตุอาหารในดินและพืช โดย ผศ.ชิติ ศรีตนทิพย์ และมีการฟังบรรยายและทำการปฏิบัติ การทำแบบโยนกล้า (นาโยน) มีการเตรียมกล้า วิธีโยนกล้า โดย ผศ.บุปผา คงมอญ ผลที่ได้คือชุมชนบ้านแค่ได้มีสูตรดินปลูกเป็นของตนเองไม่เหมือนกับที่หมู่บ้านอื่น มีการพัฒนาดินปลูกที่ดีขึ้น ขายดีขึ้น สร้างรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น

จากการที่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาและกรรมการจากหน่วยงานภายนอกที่เข้าเยี่ยมชมการดำเนินงานในพื้นที่ ได้ชื่นชมคณะปฏิบัติงานที่นำการบูรณาการระหว่างศาสตร์มาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชนบ้านแค่ ไม่ว่าจะเป็น เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการโรงงานเป็นต้น รวมถึงได้ชื่นชมคณะนักวิจัยสถาบันวิจัยเทคโนโลยีการเกษตร ที่ได้เข้ามาร่วมดำเนินงาน ทำให้ผลงานการวิจัยของโครงการพัฒนาดินปลูกของชุมชนบ้านแค่ประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของสมาชิกชุมชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่ลำปาง

สว่างไสวสู่วันใหม่ที่...ทีวะเบยทะ

คงปฏิเสธไปไม่ได้ ณ วันนี้ว่า แทบทุกพื้นที่ทุกชุมชนในประเทศไทย ต้องการมีไฟฟ้าใช้เพื่อตอบสนองความต้องการ และอำนวยความสะดวก แต่ยังมีชุมชนหนึ่ง ที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้นั้นไม่ได้หมายความว่าเขาไม่ต้องการความสะดวกสบายเหมือนกับชุมชนอื่นๆ ชุมชนนี้อยู่ห่างไกล มีความทุรกันดาร ไฟฟ้ายังไม่เข้าถึง การคมนาคมลำบาก ซึ่งชุมชนที่ว่านี้ก็คือ “ชุมชนบ้านทีวะเบยทะ”

ทีวะเบยทะ เป็นชื่อของชุมชนหนึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยง สัญชาติไทย พูดภาษากะเหรี่ยง/ไทย ชุมชนนี้มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๔๓ ครัวเรือนด้วยกัน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ โดยสภาพทั่วไปของพื้นที่เป็นหุบเขา มีลำห้วยไหลผ่านตลอดทั้งปี อยู่ในเขตป่าสงวน ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ถือครอง มีเส้นทางการคมนาคมนับจากอำเภอแม่ระมาดถึงชุมชนบ้านทีวะเบยทะ ระยะทาง ๕๐ กิโลเมตร โดยประมาณ

หากได้สัมผัสกับชุมชนนี้ แท้จริงแล้ว ชุมชนนี้ยังต้องการความช่วยเหลืออีกมาก ในหลากเรื่อง หลายแง่มุม อาทิ เรื่องปัญหาชุมชนไม่มีไฟฟ้าใช้ ปัญหาถนนหนทางการคมนาคมที่ลำบาก ปัญหาความยากจน ข้าวไม่พอบริโภคในชุมชน ฯลฯ

การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เตาหุงต้มประหยัดพลังงานและสื่อการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านทีวะเบยทะอย่างยั่งยืน เป็นโครงการหนึ่งที่เห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และต้องการที่จะพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น แม้ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมดก็ตาม แต่ก็สามารถลดปัญหาบางประเด็นได้ ซึ่งก็ถือว่าได้ช่วยเหลือชุมชนอย่างสุดความสามารถแล้ว

โครงการนี้ได้รับความร่วมมือของภาครัฐที่เป็นองค์กร/หน่วยงานจากจังหวัด และสถานศึกษา โดยมีภาคประชาชนที่เป็นชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าให้สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี สร้างเตาเอนกประสงค์ที่มีสภาพการจัดการควันอย่างมีระบบไม่ให้ฟุ้งกระจายสำหรับการประกอบอาหารในครัวเรือน อีกทั้งการผลิต VCD เพื่อสื่อการเรียนการสอนให้กับนักเรียน/นักศึกษา

โครงการฯได้ดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลบริบทชุมชน การจัดประชาคมชาวบ้าน การจัดทำแผนการดำเนินงาน การทำฝายกักเก็บน้ำเพื่อเป็นต้นกำลังขับ Generator ทำระบบส่งท่อน้ำผลิตไฟฟ้า การทำอาคารควบคุมระบบผลิตไฟฟ้า ออกแบบและติดตั้ง Generator เข้ากับระบบท่อน้ำผลิตไฟฟ้า การติดตั้งชุดควบคุมระบบไฟฟ้า กังหันลมเพื่อผลิตไฟฟ้า โซล่าเซล์เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า โดยพลังงานไฟฟ้าที่ได้จากโซล่าเซลล์จ่ายรวมเข้ากับพลังงานไฟฟ้าที่ได้จากระบบพลังงานน้ำ ทำระบบจ่ายกำลังไฟฟ้าให้กับโรงเรียน การสร้างรูปแบบเตา อบรมการสร้างเตา ติดตั้งเตาหุงต้มเพื่อสุขภาพพร้อมให้ความรู้เรื่องวิธีการใช้และการบำรุงรักษา ฯลฯ

จากวันนั้น สู่วันนี้...

ชุมชนบ้านทีวะเบยทะมีไฟฟ้าส่องสว่างสไสวยามค่ำคืน จากที่เคยมืดดับมาช้านาน ความฝันของชาวบ้านที่อยากให้ชุมชนของตนเองมีไฟฟ้าใช้เป็นจริงขึ้นแล้ว หากย้อนกลับไป ถ้าวันนั้นทุกฝ่ายไม่เห็นความสำคัญของปัญหา หากชุมชน ไม่ให้ความร่วมมือ ฝันของชาวบ้านจะเป็นจริงไปไม่ได้เลย

นอกจากชุมชนจะมีไฟฟ้าใช้แล้ว ชาวบ้านในชุมชนยังได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานในทุกๆ กระบวนการ ทั้ง “ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผลประโยชน์” และนอกเหนือไปกว่านั้น ชาวบ้านยังมีคุณภาพชีวิต สุขภาพ ที่ดีขึ้น หากพิจารณามองถึงจุดเล็กๆที่ไม่ได้มีความสำคัญอะไรมากมายแต่เปี่ยมด้วยประโยชน์ทางอ้อมที่คาดไม่ถึง มีชาวบ้านท่านหนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า “มีไฟฟ้าใช้ทำให้ตนและครอบครัวสบายขึ้น ทำงานตอนกลางคืนก็ได้ ได้กินข้าวเย็นเห็นหน้ากันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา เห็นลูกมือสกปรกก่อนจะทานข้าวก็จะบอกให้ลูกไปล้างมือก่อนทานข้าว เพราะจากเดิมที่มืดไม่เห็นว่าลูกมือสกปรก” ทั้งนี้หากมองอีกมิติหนึ่งของคุณภาพชีวิตของชาวบ้านท่านนี้เริ่มเปลี่ยนไป มีสุขอนามัยที่ดีขึ้น ลดการเจ็บป่วย ท้องเสียจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อโรคจากมือที่ไม่ได้ล้างก่อนทานอาหาร

นอกจากนี้ หากพิจารณาคำกล่าวของชาวบ้านท่านนั้น ในประเด็นที่ว่าตนสามารถทำงานตอนกลางคืนได้นั้น เท่ากับเป็นการเพิ่มงาน เพิ่มอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นการสร้างเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในชุมชน เด็กนักเรียนยังสามารถทบทวนตำราเรียนได้ และความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนด้วยกันเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพราะมีไฟฟ้าใช้สามารถไปเยี่ยมเยือนบ้านกันและกันได้ มีการประชุมกันตอนกลางคืนได้ ซึ่งการที่ได้มาพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน จะทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในชุมชน และในระยะยาวชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เพราะทุกกระบวนการที่ได้ดำเนินการมานั้นชาวบ้านมีส่วนร่วมในทุกๆกระบวนการ อีกทั้งชาวบ้านยังมีการออมเงินกองกลางในชุมชนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับในกรณีที่แผงโซล่าเซลล์พังชำรุดหรือต้องซื้อเปลี่ยนใหม่ ดังนั้นหากต้องสิ้นสุดโครงการ เชื่อว่าชุมชนจะสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืน

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่ตาก

กลุ่มแม่โจ้บ้านดิน
Organic farm& home stay
Tel.08-71893913

“กลิ่นไอความสุข ฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านดิน..... วิถีชีวิตท่องเที่ยวเชิงเกษตรยั่งยืน”

ฐานการเรียนรู้ชุมชน... บ้านดิน

“วิถีชีวิตชุมชมบ้านแม่โจ้แต่เดิมทำอาชีพเกษตรกรรมเพื่อการยังชีพ ปลูกพืชผักผลไม้เป็นอาชีพหลัก ค่าใช่จ่ายส่วนใหญ่หมดไปกับยาฆ่าแมลง เมื่อชาวบ้านมีโอกาสรับรู้เรื่องราว ตามแนวทางพระราชดำริของในหลวง ได้มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ปลูกทุกอย่างที่กินได้ เหลือก็นำมาขาย สร้างรายได้ในวิถีทางแบบเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งสมาชิกในชุมชนยังได้ร่วมลงมือทำบ้านดิน พัฒนาให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วย”

ฐานการเรียนรู้ชุมชนบ้านดินตั้งอยู่ที่บ้านแม่โจ้ ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในความดูแลของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า ยังมีธรรมชาติที่บริสุทธิ์ มีพื้นป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีถ้ำหินผาที่สวยงาม มีน้ำตกที่ไหลรินตลอดทั้งปี และเพื่อให้สมกับวิสัยทัศน์ที่ว่า “ชุมชนน่าอยู่ เชิดชูการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิตเพิ่มเศรษฐกิจชุมชน” ชาวบ้านจึงรวมตัวกันจัดตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแม่โจ้ เป็นการผสมผสานชุมชนกับธรรมชาติ การอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นเรื่องสำคัญอันดับหนึ่งที่ทุกคนในชุมชนต้องอนุรักษ์หวงแหน ซึ่งเป็นการอนุรักษ์เชิงท่องเที่ยว โดยไม่ให้สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นเข้ามา และให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในการบริหารจัดการ

ฐานการเรียนรู้ชุมชนบ้านดินมีเจตนารมณ์ในการจัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน ที่ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมโยธาและมาตรฐาน และจัดทำแผนที่ในการเข้าสู่ชุมชนลงบน Web Site เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถติดตามข้อมูลเกี่ยวกับบ้านดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงจัดระบบผังศูนย์การเรียนรู้ใหม่ เพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยว และผู้สนใจเกี่ยวกับบ้านดิน เสริมสร้างความยั่งยืนในองค์ความรู้เกี่ยวกับบ้านดินทั้งทฤษฎี และปฏิบัติพร้อมใช้สำหรับเผยแพร่ต่อไป

เนื่องจากชุมชนบ้านดินบ้านแม่โจ้ กำลังมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งมีทั้งทัวร์ป่า และหมู่บ้านชาวเขา และมีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งซึ่งมีการรวมตัวกัน เพื่อจัดทำบ้านดิน ให้เป็นที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยว คณะวิศวกรรมฯ จึงเล็งเห็นว่า การทำบ้านดินโดยชาวบ้าน ยังมีข้อบกพร่องบางประการคือ ก้อนดินที่ทำไม่มีมาตรฐานความปลอดภัย และไม่มีการคำนวณแรงของก้อนดิน ตามหลักการทางวิศวกรรมโยธา และการจัดผังบริเวณหมู่บ้านดิน ยังไม่เป็นระเบียบมากนัก ทำให้ขาดการต่อเนื่องของการเรียนรู้บ้านดิน เหตุผลดังกล่าวจึงเกิดโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้บ้านดิน โดยศูนย์ฯ ดังกล่าว จะมีการอธิบายการทำบ้านดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อีกทั้งมีการเรียนรู้ทางทฤษฎี และมีการปฏิบัติจริง พร้อมทั้งมีต้นแบบบ้านดินที่สร้างตามหลักวิชาการ

ชุมชนบ้านดินบ้านแม่โจ้ เป็นกลุ่มชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีผู้นำของชุมชนที่มีความรู้ความสามารถสูง และเติมโตมาในพื้นที่ที่ได้ดำเนินงาน จึงทำให้สนิมสนมกับสมาชิกของชุมชน สามารถที่จะเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เป็นหลักให้กับชุมชนในการดำเนินโครงการได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเล็งเห็นถึงแนวทางความยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนไปในทิศทางที่สอดคล้องกับธรรมชาติและวิถีชีวิต ของสมาชิกในชุมชนได้อย่างลงตัว

รอยยิ้มเหนืออุปสรรค

แม้ว่าการจัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน จะพบกับอุปสรรคทั้งเรื่องของระยะเวลาในการดำเนินงานที่กระชั้นชิด รวมถึงปัญหาที่ระยะการดำเนินโครงการอยู่ในช่วงฤดูฝน ซึ่งเป็นอุปสรรค์ที่สำคัญ โดยเฉพาะปกติในช่วงฤดูฝนจะเป็นช่วงที่ชาวบ้านเริ่มฤดูการทำไร่ไถนาจะไม่มีการสร้างบ้านดินกันในช่วงนี้ แต่ด้วยความ มานะ อดทน เสียสละ ของคณะทำงานและด้วยความร่วมมือของสมาชิกชุมชนบ้านแม่โจ้ จึงสามารถดำเนินโครงการผ่านอุปสรรคต่างๆ จนสามารถก่อตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดินขึ้นมาได้จนสำเร็จ

นับเป็นก้าวเริ่มต้นแหล่งเรียนรู้บ้านดินที่ผสมผสานทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีได้อย่างลงตัวพร้อมที่จะก้าวสู่การสร้างสมประสบการณ์ และประกาศตนเป็นหมู่บ้านที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสร้างบ้านดิน เป็นหน่วยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประเทศต่อไป

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่ภาคพายัพเชียงใหม่

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนห้วยส้านดอนจั่น

ต. จอมหมอกแก้ว อ. แม่ลาว จ. เชียงราย

“ห้วยส้านดอนจั่น ฝันร่วมกันกับ มทร.ล้านนาเชียงราย”

ถ้าขับรถบนถนนพหลโยธินจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยังจังหวัดเชียงราย จนถึงทางแยกอำเภอพาน เลี้ยวซ้ายไปทางจังหวัดเชียงราย ขับรถต่อไปประมาณ ๕๐๐ เมตร ด้านซ้ายมือก็จะพบทางเข้าหมู่บ้านห้วยส้านดอนจั่น และเลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกประมาณ ๑๐๐ เมตร ก็จะพบ “วัดดอนจั่น (ห้วยส้าน)” อยู่ทางขวามือ วัดดังกล่าวนอกจากจะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางประสานงานและศูนย์รวมใจของโครงการ “กระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น แบบมีส่วนร่วม” ซึ่งดำเนินงานภายใต้ “โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตของหมู่บ้าน / ชุมชนแบบมีส่วนร่วม” โดยเป็นความร่วมมือระหว่างสมาชิกชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย (มทร.ล้านนา เขตพื้นที่เชียงราย) และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เช่น เทศบาลตำบลป่าก่อดำ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ภาคีเหล่านี้มีความฝันร่วมกันที่จะพัฒนาบ้านห้วยส้านดอนจั่น ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับชุมชน

บ้านห้วยส้านดอนจั่น ลักษณะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นกึ่งเมืองกึ่งชนบท เนื่องจากชุมชนตั้งอยู่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมหลักและบางส่วนของหมู่บ้านอยู่ในเขตเทศบาลตำบลป่าก่อดำ พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำแม่ลาวและลำน้ำห้วยส้านไหลผ่าน จึงมีน้ำอุดมสมบูรณ์ตลอดปี ประชากร ร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพการเกษตร ข้าวและข้าวโพดจึงเป็นผลิตผลและเป็นรายได้หลักของประชากร จำนวน ๓๒๐ หลังคาเรือน ถึงแม้บ้านห้วยส้านดอนจั่นจะมีความเป็นชุมชนกึ่งชนบทกึ่งเมือง แต่ก็ยังมีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

มทร.ล้านนาเขตพื้นที่เชียงราย มีนโยบายด้านพัฒนาการเรียนการสอนและการบริการวิชาการให้กับชุมชน ประกอบกับมีองค์ความรู้และสิ่งประดิษฐ์จากการศึกษาวิจัยของบุคลากรจำนวนมาก จึงเป็นที่มาของการแสวงหาความร่วมมือในการจัดทำโครงการบริการวิชาการ เรื่องกระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น แม้ว่าคณะทำงานแต่ละท่านจะมีงานสอนหนังสือและงานบริการชุมชนอื่นๆ มากเพียงใดก็ตาม แต่ก็ยังใช้เวลาทุกวันเสาร์และอาทิตย์มาชวนชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น วิเคราะห์ตนเองประกอบกับเป็นชุมชนที่ท้องถิ่นมีส่วนร่วมสูง ชุมชนมีผู้นำและตัวแทนที่เสียสละ มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มีบุตรหลานในชุมชนไปทำงานใน มทร.ล้านนาเขตพื้นที่เชียงราย และการเดินทางสะดวก สิ่งเหล่านี้นับเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนา บ้านห้วยส้านดอนจั่นให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

การทำงานที่ดี.....ต้องมีกระบวนการ

ถึงแม้ว่าการดำเนินงานในระยะเริ่มต้น จะมีปัจจัยหลายประการที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปด้วยดี แต่กระบวนการทำงานก็ยังต้องมีการหาความรู้ใหม่ๆมาช่วยในการพัฒนา โดยการศึกษาดูงาน การฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอของกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มผู้สูงอายุ พร้อมทั้งมีการประเมินเพื่อวัดผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน และนำไปปรับปรุงวิธีการทำงานให้ก้าวต่อไปได้อย่างมั่นใจ

บวร....พลังยิ่งใหญ่ของการพัฒนา

ตลอดระยะเวลาของการร่วมแรงร่วมใจของ บ้าน วัด โรงเรียน พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บ้านห้วยส้านดอนจั่น ให้เป็น“ศูนย์เรียนรู้ชีววิถีชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น” ส่วนสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อน คือการได้ร่วมเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติจริง และร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะเป็นช่วงระยะเริ่มต้น แต่ด้วยความต่อเนื่องของการร่วมมือกันทุกภาคี จึงทำให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ หน่วยเรียนรู้การทำโคมและตุง หน่วยเรียนรู้การทำผ้าบาติกและมัดย้อม และหน่วยเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพและเทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบโยนกล้า นอกจากนั้นยังได้มีการนำผลที่เกิดขึ้นไปเผยแพร่ในโอกาสต่างๆ เช่น วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ เข้าร่วมแสดงนิทรรศการอาชีพงานศิลปศาสตร์วิชาการ มทร.ล้านนา เชียงราย วันที่ ๙ – ๑๐ กันยายน ๒๕๕๓ เข้าร่วมแสดงนิทรรศการศิลปทรงคุณค่า สล่าล้านนา เมืองพาน ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา มทร.ล้านนา เชียงราย

ผลจากการทำงานนอกจากจะเกิดประโยชน์กับคนในชุมชนโดยตรงแล้ว ยังเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาด้วย เช่น อาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาระบบสารสนเทศและสาขาเทคโนโลยีโทรคมนาคม ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ตราสัญลักษณ์ และผลิตเวปไซด์ ชื่อ www.hauysan.com ปี ๒๕๕๓ มอบหมายให้นักศึกษาทุกคณะ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม วิชาระเบียนวิธีวิจัย วิชาไทยศึกษา วิชาการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน วิชาสังคมและสิ่งแวดล้อม วิชาโครงงาน ลงฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ นักศึกษาสาขาการตลาดและสาขาการตลาดระหว่างประเทศเสนอหัวข้อวิจัย เช่น เรื่องแนวทางการสร้างความเข้มแข็งและการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่น มีอาจารย์เสนอโครงการเพื่อขอทุนสนับสนุนจากภายนอก เช่น ผศ.ดร.สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ อ.จำเริญ เกตุแก้ว อ.เพลิน จันทร์สุยะ

ศูนย์การเรียนรู้.....ยังต้องบูรณาการต่อไป

ถึงแม้ว่าการดำเนินงานของโครงการมีผลสำเร็จมากมาย แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาจะไม่มีวันสิ้นสุด เนื่องจากโลกหมุนอยู่ทุกวัน การเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นทุกวันเช่นกัน การพัฒนาศูนย์เรียนรู้บ้านห้วยส้านดอนจั่น ก็เช่นเดียวกัน ยังมีหลายอย่างที่ต้องมีการพัฒนาต่อไป เช่น การติดตามผลผลิตของการปลูกข้าว แบบโยนกล้าและการขยายผลต่อเกษตรกรรายอื่นๆ การนำเทคโนโลยีเครื่องเติมอากาศ มาช่วยในการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การออกแบบลายผ้าบาติกและมัดย้อมที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย การวางแผนจัดสรรเงินปันผลที่เป็นรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เมื่อการพัฒนายังต้องก้าวต่อไป ความร่วมมือ ร่วมใจของ บ้าน วัด โรงเรียน (มหาวิทยาลัย) ก็ต้องก้าวไปพร้อมด้วยเช่นกัน

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากการบรรยายของคณะทำงานในห้องประชุม
หรือ สอบถามข้อมูลได้ที่คณะทำงานเขตพื้นที่เชียงราย

“คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการและอนุกรรมการ”

โครงการ “การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร บ้านห้วยลอย ต.บ่อภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน เขตพื้นที่น่าน

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.บทบาทการนำความรู้มาขยายผลในชุมชน เป็นหน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยการทำลักษณะเช่นนี้จึงสอดคล้องและเหมาะสมกับบทบาทความเป็นอาจารย์ อีกทั้งยังเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างอาจารย์กับคนในชุมชนด้วย

๒.กิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไป ควรเน้นเรื่องการผลิตข้าว เนื่องจากข้าวไม่พอกิน

๓.โครงการควรเน้นให้ชุมชนดำเนินการด้วยตนเอง เนื่องจากเห็นว่าโครงการส่วนใหญ่มาจากแนวคิดของอาจารย์เจ้าของโครงการ

๔.ควรจะมีการพาคนในชุมชนไปดูงาน หรือกิจกรรมเล็กๆที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ที่ส่วนใหญ่เป็นป่า เช่น การเลี้ยงผึ้งกินเอง

๕.การทำงานพัฒนาให้คนชุมชนเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดๆ จะต้องใช้เวลาประมาณ ๒๐ ปี โครงการนี้จึงเป็นโครงการในระยะเริ่มต้นเท่านั้น

๖.ต้องมีการวางแผนร่วมกับชุมชน ในการเตรียมตัวรับกับไฟฟ้าที่จะมีใช้ในปี ๒๕๕๔

๗.การทำงานลักษณะเช่นนี้ บางครั้งระดับผู้บริหารอาจจะไม่เข้าใจทั้งหมด จึงต้องพยายามพัฒนาไปเรื่อยๆ เพื่อให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ และควรให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

๘.โครงการนี้เป็นโครงการที่ดี เพราะเป็นโครงการที่สร้างความกระตือรือร้นและสร้างไฟให้เกิดขึ้นกับชุมชนอีกทั้งช่วยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดการแบ่งปัน

๙.ควรมีการเชิญชวนภาคีอื่นๆมาร่วมในการดำเนินงาน เช่น สาธารณสุข

๑๐.ควรมีการกระตุ้นให้คนในชุมชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติบางอย่าง เพื่อเปลี่ยนนิสัย แต่จะเปลี่ยนอย่างไรต้องมีการไปศึกษาดูงานคนอื่น เช่น มีพื้นที่ว่างบริเวณบ้านแต่หลัง ควรมีการใช้พื้นที่สำหรับผลิตอาหารบริโภคอย่างหลากหลาย

๑๑.ควรทำการสำรวจทรัพยากรที่มีในชุมชน เพื่อวางแผนการดำเนินงานในอนาคต เช่น วางแผนกิจกรรม แล้วแยกแยะความสำคัญเพื่อเรียงลำดับการดำเนินงานก่อน-หลัง

๑๒.วัตถุดิบบางอย่างมีเหลือเฟือ จึงควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์หลากหลาย เช่น มีไม้เหลือใช้ ควรนำมาเผาถ่านไว้ใช้เอง แล้วจะได้น้ำส้มควันไม้ด้วย

๑๓.เสริมกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมกลุ่ม เน้นการรวมกลุ่มกันทำ แล้วแบ่งปันกันใช้

๑๔.ควรมีการศึกษาเรื่องการใช้พลังงานน้ำเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ในชุมชนและจำหน่ายให้การไฟฟ้าซึ่งสามารถไปดูงานที่สหกรณ์ไฟฟ้าโครงการหลวงแม่กำปอง จำกัด อ.แม่ออนได้

๑๕.ควรมีการนำนักศึกษาเข้ามาเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เช่น การทำบัญชีร่วมกับชุมชน การสำรวจการใช้ทรัพยากรชุมชน แหล่งที่มาของทรัพยากรและการใช้ประโยชน์

๑๖.ควรมีการออกแบบงานบริการวิชาการคู่ไปกับการทำวิจัย เพื่อให้ได้ประโยชน์ร่วมกันทั้ง ๒ ฝ่าย

๑๗.ควรมีการประเมินผลกระบวนการดำเนินงานโครงการทั้งหมด เมื่อสิ้นสุดโครงการ

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของอนุกรรมการ

๑.เนื่องจากพื้นที่การดำเนินงานของโครงการ อยู่ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จึงควรมีการอัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัยและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาเผยแพร่ให้กับประชาชน เช่น การจัดบอร์ด การจัดประกวดเรียงความ การออกเสียงตามสาย

๒.การสร้างความมั่นคงด้านอาหารควรเน้นที่การส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกพืชและเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง โดยใช้หลักการเหมือนกับศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ

๓.ควรมีแผนการถอดบทเรียนโครงการ ที่สามารถนำไปเผยแพร่ให้กับพื้นที่อื่นๆ ได้นำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง

๔.สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ดำเนินงานโครงการมีความสวยงาม จึงน่าจะเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน

โครงการ “การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่เพื่อใช้แทนก๊าซหุงต้มในชุมชนและ ผลิตกระแสไฟฟ้า” บ้านดอยชัยมงคล ต.สันติสุข อ.พาน จ.เชียงราย เขตพื้นที่เชียงราย

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.แผนผังแสดงแนวทางแก้ปัญหาเพื่อชุมชน แสดงระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งระบบดังกล่าวจะเป็นไปได้อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่เป็นต้องเป็นอินทรีย์ และเจ้าของฟาร์มไก่ต้องเปลี่ยนระบบการผลิตด้วยเช่นกัน

๒.น่าจะนำมูลไก่มาผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าจำหน่ายในชุมชนดีกว่าผลิตก๊าซชีวภาพ สมาชิกชุมชน จะได้ใช้กระแสไฟฟ้าในราคาถูก และซื้อปุ๋ยชีวภาพราคาถูกเช่นกัน

๓.การใช้ปุ๋ยชีวภาพจากมูลไก่เป็นการลดต้นทุนการผลิตจึงควรให้ความสำคัญมากกว่าการผลิต ด้วยระบบอินทรีย์ เพราะระบบเกษตรอินทรีย์จะต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน

๔.ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญและพิจารณาประกอบการวางแผนบริหารจัดการก๊าซชีวภาพ คือ แต่ละครัวเรือนใช้ก๊าซชีวภาพ และใช้ปุ๋ยชีวภาพในปริมาณไม่เท่ากัน

๕.เป็นโครงการที่มีกรอบคิด และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

๖.การประเมินผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ มีทั้งผลกระทบที่เป็นตัวเงิน เช่น เจ้าของฟาร์มไก่ลดค่าใช้จ่ายด้านการจัดการมูลไก่ (private benefits) และไม่เป็นตัวเงิน เช่น ชุมชนไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่นมูลไก่ (social benefits) ดังนั้น การประเมินผลกระทบจึงควรดำเนินการทั้ง ๒ ด้าน และควรเชิญอาจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ หรือทางด้านสังคมศาสตร์ มาร่วมในการประเมินผล

๗.ยังไม่มีแผนการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงควรทำแผนการประเมินในประเด็นต่างๆ เช่น การมีส่วนร่วมของเกษตรกร ปริมาณก๊าซชีวภาพ คำนวณมูลค่าจากการใช้ก๊าซชีวภาพ การผลิตกระแสไฟฟ้า และการใช้ปุ๋ยจากมูลไก่

๘.การประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชน จะช่วยให้โครงการสามารถประเมินความยั่งยืนของโครงการได้ เช่น ความกระตือรือร้นของชุมชน ความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ

๙.การลงทุนการผลิตก๊าซน่าจะให้ผู้ใช้ในชุมชนร่วมลงทุนด้วย เพื่อความยั่งยืนและทำให้ได้คนที่ต้องการใช้ก๊าซอย่างแท้จริง

๑๐.ให้ศึกษาโครงการต้นแบบเศรษฐกิจฐานราก จากรองฯ ประพัฒน์ เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและประสบการณ์การผลิตก๊าซชีวภาพรูปแบบต่างๆ

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ

๑.เนื่องจากเป็นโครงการที่เน้นให้ชุมชนแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม เป็นการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรมีการอัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัย และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เรื่องอื่นๆมาเผยแพร่ให้กับประชาชนได้รับรู้เพิ่มขึ้น

๒.โครงการผลิตก๊าซชีวภาพฯ เป็นโครงการที่ดี สามารถแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ จึงควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้ชุมชนรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน

๓.เป็นโครงการที่เน้นการใช้ประโยชน์จากมูลไก่ไข่และจะเป็นการดียิ่งขึ้นถ้านำมูลไก่ไข่มาใช้ในการเพิ่มผลผลิตข้าวร่วมกับเทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบโยนกล้า

๔.เนื่องจากเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณในการดำเนินงานสูง และได้รับการสนับสนุนเงินจากหลายแหล่งทุน จึงควรจัดทำข้อมูลเพื่อชี้แจงรายละเอียดของการใช้งบประมาณจากแต่ละแหล่งทุน พร้อมทั้งแสดงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

โครงการ “ขยะ...สังคม” การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ด้วยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม” บ้านร่องธาร ต.ทรายขาว อ. พาน จ. เชียงราย เขตพื้นที่เชียงราย

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.ควรจะทำการประเมินผลปริมาณขยะที่ลดลงหรือจัดการให้เพิ่มมูลค่า เพื่อหาสาเหตุและผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ซึ่งจะช่วยในการวางแผนในอนาคต อีกครั้งกิจกรรมของโครงการควรจะมีการประเมินผลและสรุปบทเรียนคุณค่าของการแยกขยะ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับหมู่บ้าน / ชุมชนอื่น

๒.น่าจะมีการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากสิ่งที่สนับสนุนหรือดำเนินงาน และสร้างตัวชี้วัดประกอบเพื่อวัดความสำเร็จของโครงการด้วย เช่น ผลกระทบจากภายนอกที่เป็นบวกและเป็นลบ ส่งผลต่อโครงการอย่างไร

๓.เนื่องจากกระบวนการที่โครงการดำเนินงานอยู่เป็นระบบหมุนเวียน (dynamic) จึงควรจัดทำระบบฐานข้อ มูล เพื่อนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลง

๔.ควรมีการเชิญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านอื่นๆ เข้าร่วมในการดำเนินงานโครงการ เพื่อเสริมการดำเนินงานในด้านเทคนิค หรือด้านอื่นๆ เนื่องจากสังคมในชุมชนมีหลายมิติ

๕.โครงการนี้เน้นการพัฒนา ชุมชนและสังคม จึงน่าจะเปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “โครงการขยะเพื่อสังคม”

๖.ควรจะมีการทำงานพัฒนาควบคู่ไปกับการทำงานวิจัย เพื่อยกระดับงานที่ทำอยู่และเผยแพร่ทางวิชาการ
๗.โครงการควรมีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดการกลุ่มและกองทุนขยะ เมื่ออาจารย์ถอนตัวออกจากชุมชน
๘.สำหรับหมู่บ้านที่จะขยายผลต่อไปจำนวน ๑๗ หมู่บ้าน น่าจะมีการรวบรวมฐานข้อมูลแต่ละหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานและควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้
๙.แนะนำให้ทีมของโครงการทำการวิจัยไปด้วย และควรอ่านเอกสารเพิ่มเติม เช่น การจัดการขยะของเวียงจันทร์
๑๐.ควรมีแผนการจัดการขยะใน มทร.ล้านนาเชียงรายด้วย

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ

๑.จัดกิจกรรมเพื่ออัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัยและโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริมาเผยแพร่ให้กับประชาชน เช่น การจัดบอร์ด การจัดประกวดเรียงความ
๒.สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของโครงการเป็นที่ราบและใช้สำหรับทำนา จึงมีความเหมาะสมที่จะเผยแพร่เทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบโยนกล้า
๓.เทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านอาชีพ ควรจะเผยแพร่ให้กับสมาชิกสถาบันการเรียนรู้กองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่มีการกู้ยืมเงินกองทุนมาสร้างอาชีพ
๔.น่าจะทำแผนการจัดการขยะแบบครบวงจรร่วมกับ อบต. และชุมชน เพื่อให้เห็นเป้าหมายระยะ ยาวร่วมกัน และจะได้ใช้ประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาอาชีพคัดแยกขยะให้กับผู้ด้อยโอกาส
๕.เนื่องจากเป็นโครงการที่ดีและมีประโยชน์ จึงควรมีการพัฒนาและยกระดับให้เป็นศูนย์กลางการประสานงานและประสานความร่วมมือของมหาวิทยาลัย ตำบล โรงเรียน และชุมชน

โครงการ “กระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่นแบบมีส่วนร่วม”

บ.ห้วยส้านดอนจั่น ม.๓ ต.จอมหมอกแก้ว อ.แม่ลาว จ.เชียงรายเขตพื้นที่เชียงราย

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.จัดเป็นโครงการที่เริ่มต้นได้ดี มีการดำเนินงานโครงการเป็นขั้นตอน เช่น มีการสำรวจ ศึกษาข้อมูลชุมชน นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการทำงาน โดยใช้ข้อมูลประกอบ

๒.เป็นโครงการที่เน้นดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความพอเพียง สามารถดำเนินไปพร้อมกันซึ่งนับว่าดีมาก

๓.ควรเพิ่มการสร้างกระบวนการคิดให้มากยิ่งขึ้น และกระตุ้นให้คนในชุมชนวิเคราะห์ตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนชุมชนสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยตลอดเวลา

๔.กระบวนการผลิตผ้าบาติกและมัดย้อม สิ่งที่สำคัญคือ การออกแบบลายใหม่ๆให้เหมาะสมกับผู้ใช้ ซึ่งต้องเป็นผู้ซื้อข้างนอกไม่ใช่ผู้ทำใช้เอง ดังนั้นจึงต้องเพิ่มการวิเคราะห์ผู้ซื้อหรือลูกค้า ซึ่งสำคัญมาก

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ”

๑.จัดกิจกรรมเพื่ออัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัยและโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาเผยแพร่ให้กับประชาชน เช่น การจัดบอร์ด การจัดประกวดเรียงความ

๒.เพิ่มข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น รายชื่อนักศึกษา การร่วมจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสต่างๆ

๓.จัดเก็บหลักฐานการดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น รายงานการประชุม

โครงการ คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพเขตพื้นที่ลำปางบ้านหนองหล่าย หมู่ที่ ๔ ต. เกาะคา จ. ลำปาง

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.คณะกรรมการชมเชย คณะปฏิบัติงานที่เข้าใจในเป้าหมายของโครงการและปัญหาที่แท้จริงของชุมชน รวมถึงการนำงบประมาณมาพัฒนาชุมชนบ้านเกิด

๒.คณะกรรมการให้กำลังใจ แนะให้ชุมชนบ้านหนองหล่ายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เน้นให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบให้กับหมู่บ้านใกล้เคียง

๓.คณะกรรมการแนะนำให้มีการเล่าเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นลงในสินค้าเพื่อเพิ่มคุณค่าและเนื่องจากในชุมชนมีเส้นทางประวัติศาสตร์ที่สามารถผลักดันเป็นเส้นทางท่องเที่ยวได้อีกด้วย

๔.คณะกรรมการเสนอให้เน้นการทำตลาดปลอดสารพิษ เช่น นำเสนอจิ้งหรีดปลอดสารพิษ จะช่วยให้สินค้ามีความพิเศษน่าสนใจกว่าที่อื่น

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ”

๑.ชุมชนมีลักษณะ เป็นการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรมีการอัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัย และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกชุมชนได้นำไปปฏิบัติได้จริง

๒.ในฤดูกาลทำนาถัดไป มหาวิทยาลัยฯ ควรมีการสนับสนุนการทำนาโยนที่ถูกต้องแก่ชุมชน เพื่อปรับทัศนคติของสมาชิกในชุมชนจากวิถีชีวิตการดำนาแบบดั้งเดิมกับคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีการทำนาแบบโยนกล้าที่จะเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับชุมชน

โครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชนบ้านแค่สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืนชุมชนบ้านแค่ ต.บ้านเป้า อ.เมือง จ.ลำปาง

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.คณะกรรมการชื่นชมคณะปฏิบัติงานที่มีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็น เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ บริหารธุรกิจ และการจัดการโรงงาน

๒.คณะกรรมการขอชื่นชมคณะสถาบันวิจัยเกษตรลำปางที่ได้เข้ามาร่วมดำเนินงานทำให้ผลงานการวิจัยของโครงการพัฒนาดินปลูกของชุมชนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

๓.คณะกรรมการแนะนำการกำหมดราคาสินค้าดินปลูกไม่ควรลดราคาลงตามการแสตลาดล่าง เนื่องจากดินปลูกของชุมชนบ้านแค่มีคุณภาพที่ผ่านกระบวนการวิจัยมาแล้ว จึงควรตั้งราคาตามคุณภาพ รวมถึงการตั้งราคาที่สูงกว่าดินที่ไม่ได้ผ่านการวิจัยจะสร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้ซื้อว่าสินค้าราคาสูงนั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ

๔.คณะกรรมการแนะนำเทคนิคการหมักดินให้ใช้เวลาในการหมักให้นานเท่าที่จะเหมาะสมก่อนการนำไปจำหน่ายเพื่อไม่ให้มีชิ้นวัสดุปะปนไปในดิน และควรเลี่ยงการใช้แกลบเพราะย่อยสลายยาก

โครงการ การจัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน บ้านแม่โจ้ ต.บ้านเป้า อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.คณะกรรมการชื่นชมในความพยายามของคณะผู้ทำงานโครงการที่ได้ปฏิบัติงานในสภาวะเวลาที่จำกัดและสภาพภูมิอากาศฤดูฝนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน

๒.คณะกรรมการสนับสนุนแนวคิดหมู่บ้านปลอดสารพิษภายใต้แนวความคิด ลด ละ เลิก การใช้ สารเคมี และสารพิษต่างๆ ต่อพืชผลการเกษตร

๓.คณะกรรมการยินดีรับพิจารณาสิ่งที่ชุมชนต้องการครั้งต่อไปนอกเหนือโครงการปัจจุบัน ดังเช่น ต้องการความรู้ในคุณสมบัติทางยาของสมุนไพรพื้นบ้าน ต้องการความต่อเนื่องของโครงการต่างๆที่มาส่งเสริมเพื่อให้สมาชิกชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคณะกรรมการยินดีนำความต้องการเหล่านี้ไปพิจารณาเป็นแนวทางการส่งเสริมต่อไป

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ

๑.เพิ่มกิจกรรมการเผยแพร่เทคโนโลยีการปลูกข้าวแบบโยนกล้า ซึ่งสามารถส่งเสริมได้ทั้งในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

๒.เพิ่มกิจกรรมให้เห็นว่ามีนักเรียนนักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสืบสานถ่ายทอดความรู้ของท้องถิ่นชุมชนสู่คนรุ่นใหม่ในพื้นที่

๓.แนวคิดโครงการมีความน่าสนใจ จึงควรมีแผนการถอดบทเรียนโครงการ เพื่อสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับพื้นที่อื่นๆ ได้นำไปเป็นต้นแบบ

๔.จัดเก็บข้อมูลการในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชนทั้งเอกสารและภาพถ่ายเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอผลงานการดำเนินโครงการที่ชัดขึ้น

โครงการ พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหมู่บ้านหัตถกรรมเหมืองกุงแบบบูรณาการ ต.หนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.คณะกรรมการชื่นชมแนวคิดในการใช้พลังงานหมุนเวียนในการนำพลังงานความร้อนที่เคยสูญเสียออกจากปล่องควันนำกลับมาให้ความร้อนกับเครื่องปั้นที่รอผึ่งให้แห้งช่วยให้ใช้ประโยชน์จากพลังงานได้อย่างมประสิทธิภาพ และคณะกรรมการยังได้แนะนำให้คณะปฏิบัติงานต่อยอดเรื่องพลังงานทดแทนกับอุปกรณ์อย่างอื่นเช่นแทนหมุนขึ้นรูปเป็นต้น

๒.คณะกรรมการขอชื่นชมและขอบคุณหน่วยงาน ททท , นายก อบต. , นายอำเภอหางดง ที่มาร่วมสนับสนุนกิจกรรมโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

๓.คณะกรรมการชื่นชมคณะปฏิบัติงานที่ทำให้สมาชิกชุมชนมีความสุขมีความภาคภูมิใจในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาในครั้งนี้

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ

๑.จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัยและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาเผยแพร่ให้กับประชาชน เช่น เผยแพร่ผ่านเสียงตามสายชุมชน หรือโดยการจัดประกวดเรียงความของนักเรียนนักศึกษา เพื่อการต่อยอดสู่การนำไปปฏิบัติจริง

๒.เพิ่มข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น ผลงานนักศึกษา รายชื่อนักศึกษาในการร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

๓.นำเสนอข้อมูลการดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น บอร์ดภาพถ่ายการดำเนินกิจกรรม เพื่อผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการจะได้มองเห็นภาพความเป็นมาของปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

โครงการ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เตาหุงต้มประหยัดพลังงานและสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านทีวะเบยทะอย่างยั่งยืน อ.แม่ระมาด จ.ตาก

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.ควรชี้ให้เห็นจุดเด่นของพลังงานน้ำ เตาหุงต้ม เพราะเป็น highlight ของงาน ส่วนการทำโซล่าเซลล์ และกังหันลม เป็นองค์ประกอบของงาน

๒.การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในชุมชน ชาวบ้านพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างไร เพิ่มเติมผลของการเปลี่ยนแปลง Impact ที่เกิดขึ้น ควรจะวัดความพึงพอใจของชาวบ้านด้วย เช่น แบบสอบถามเล็กๆ หรือการสัมภาษณ์

๓.ผลลัพธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการวิจัยหรือหลังการวิจัย เช่น ทางตรงสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าให้ชาวบ้านได้ใช้ ทางอ้อมสุขภาพ สุขอนามัยของชาวบ้านดีขึ้น ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ได้มีเวลาพูดคุยกันตอนเย็น นักเรียนได้มีเวลาทบทวนตำราในตอนกลางคืน ฯลฯ

โครงการการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจรชุมชนบ้านใหม่เจริญผล สามัคคีหมู่ที่ ๒ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะกรรมการ

๑.มองว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดี มีความน่าสนใจ น่าจะให้มีการจูงใจให้ทีมงาน/ผู้ร่วมโครงการให้เห็นถึงประโยชน์ การสร้างสรรค์สิ่งที่ดี ให้กับชุมชนที่ต้องการการช่วยเหลือ เป็นคุณค่าทางจิตใจ /ความสุข เป็นสิ่งที่ได้มากกว่าผลผลิต/งานวิจัยสำเร็จ หากแต่เป็นความประทับใจเมื่อเราเห็นชุมชนอยู่ได้

๒.ในส่วนของรายงานหรือการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการ จากเดิมที่ดีอยู่ดีแล้วและนำเสนอในรูปแบบเชิงคุณภาพ บรรยายหากจะให้เห็นภาพที่ชัดขึ้น อยากให้นักวิจัยชี้แจงผลในเชิงปริมาณควบคู่กัน เช่น มีรูปภาพ หรือตัวเลขประกอบ สัดส่วนของเกษตรกรคุณภาพของผลผลิตหรือในเช่นเรื่องของการลดรายจ่าย การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่นั้นเป็นอย่างไร ทำเป็นตารางเปรียบเทียบให้เห็นเป็นตัวเลข เป็นต้น การทำมูลค่าเพิ่มของข้าวเปลือกและข้าวสาร อยากให้ทำเป็น เปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบมูลค่า

๓.คณะกรรมการชื่นชมในแง่ของโครงสร้างและระบบการทำงานของทีมงาน น่าจะเป็นสิ่งที่ดีและเห็นผลสำเร็จของโครงการได้ชัดเจนขึ้น อยากเห็นภาพของชุมชนก่อนโครงการเข้าไป/สภาพก่อนการลงพื้นที่ และสภาพหลังได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อจะให้รู้ว่าข้อแตกต่าง (ก่อน - หลัง)นั้นเป็นอย่างไร

๔.ในช่วงของกระบวนการ จุดสำคัญของการขับเคลื่อนของกระบวนการดำเนินงานของโครงการนั้น เรื่องของผลผลิต คุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน สถานศึกษา ทางโครงการ/ทีมงานมีกระบวนการอย่างไร ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร

๕.ในด้านของผลผลิตที่ได้ อยากเห็นผลผลิตที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัด ผลกระทบ ผลลัพธ์เป็นอย่างไร พลังของการขับเคลื่อนโครงการ อาจจะต้องได้รับการสนับสนุนขององค์กรที่เกี่ยวข้อง อปท.ทั้งหลายในการหนุนเสริมในส่วนของนโยบาย สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โครงการนี้จะเป็นสิ่งจูงใจ นำพาสิ่งที่ดีให้กับชุมชน บางทีแผนงาน/รายงานโครงการอาจจะบรรจุในวาระแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน/องค์กรของเขาก็เป็นได้

๖.เนื้อหา/โครงการสัมพันธ์กันอยู่ทั้งหมด ๔ ภาคี ด้วยกัน ประกอบด้วย ๑) ภาคสถาบันการศึกษา ๒)ชุมชน (เกษตรกร ปราชญ์ชาวบ้าน) ๓)ภาครัฐบาล หน่วยงานในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และ ๔) ภาคเอกชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง หากโครงการสามารถมาเชื่อมต่อเหล่าภาคีทั้งหมดนี้ในการหนุนเสริมโครงการจะทำให้การไหลของงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๗.ในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๓ จะมีการนำเสนอผลงานของแต่ละโครงการ ซึ่งอยากให้ทางโครงการ/ทีมงาน จับจุดประเด็นสำคัญ วัตถุประสงค์ /เป้าประสงค์ของโครงการ ว่าตรงตามที่ตั้งไว้หรือไม่ ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์/ผลสำเร็จของโครงการ หรือมีสิ่งไหนที่ได้มากกว่าเป้าหมายที่เราตั้งไว้ ผลประโยชน์ในทางอ้อมที่ทางโครงการได้รับ สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการวิจัย

๘.การมีส่วนร่วมระหว่างศาสตร์ โครงการนี้มีการบูรณาการทางศาสตร์หลายศาสตร์ด้วยกัน อยากให้โครงการ/ทีมงานชี้ให้ชัดว่ามีศาสตร์ไหนบ้าง และแต่ละศาสตร์ที่เข้ามาร่วมด้วยนั้นรับผิดชอบทางไหน

๙.การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภายนอก รัฐบาล/เอกชน เช่น อบต. จังหวัดหรือ หน่วยงานภายนอกอื่น อยากให้โครงการ/ทีมงานชี้ให้ชัดว่าใครมามีส่วนร่วมกับโครงการ/ทีมงานบ้าง และมีส่วนร่วมอย่างไร

๑๐.การมีส่วนร่วมของนักศึกษา จากที่เห็นมีนักศึกษาจากคณะพืชศาสตร์ที่มาร่วมในการทำนาโยน สอนน้องปลูก ถ้าเป็นไปได้อาจจะมีนักศึกษาหลายสาขามาร่วม

๑๑.การต่อยอดของงานวิจัยโครงการวิจัยนี้ เป็นอย่างไร / อยากเห็นคนรับช่วงต่อ หากโครงการ/นักวิจัยออกจากพื้นที่ไปแล้ว ชุมชนยังสามารถดำเนินการต่อไปได้

๑๒.โครงการนี้หวังผลให้เกิดความยั่งยืน อนาคตอาจจะเกิดหลักสูตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน หากเราทำกันอย่างจริงจัง

๑๓.จะเป็นไปได้ไหมที่น่าจะมีการพัฒนาหรือต่อยอดโครงการนี้ เช่น ตัวหยอดกล้า น่าจะมีประสิทธิภาพกว่าการโยน เพราะว่าการโยนน่าจะมีความถี่ความห่างไม่สม่ำเสมอ

๑๔.ต่อไปหากโครงการ/ทีมงานประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการนี้แล้ว น่าจะมีตำราที่รวมเรื่องเกี่ยวกับนาโยน การปลูกการหว่าน การแปรรูป การตลาด ฯลฯ เป็นตำราสำเร็จรูปเพราะทางโครงการ/นักวิจัยได้ลองปฏิบัติมาแล้วได้ผลจริง

๑๔.ถ้าหากโครงการนี้สำเร็จไปแล้ว ท้ายที่สุดอยากให้มีเวทีชุมชน แล้วนำผลมาแลกเปลี่ยนกันกับชุมชนอื่น โดยอบต. มีส่วนร่วม เช่นจัดเป็น “งานฮอมปอยวิชาการ” เป็นต้น

คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติมของคณะอนุกรรมการ

๑.ควรจะทำแผนการดำเนินงานร่วมกับชุมชน ให้เห็นเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน

๒.ควรมีการประชาสัมพันธ์การอัญเชิญพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชปรารภ พระราชวินิจฉัยและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชการดำริฯ มาเผยแพร่ให้กับชุมชนมากขึ้น เช่น การใช้แนวหลักของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลัก ไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

รายชื่อคณะกรรมการ และอนุกรรมการที่ให้คำเสนอแนะที่ควรทำเพิ่มเติม

คณะกรรมการ

๑. ศาสตราจารย์ ดร.อารี วิบูลย์พงศ์

๒. คุณเทอรี่ คัมมินส์

คณะอนุกรรมการ

๑.ผู้ช่วยศาสตราจารย์อวยพร บัวใบ

๒.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐศิลป์ อัมมวรรธน์

๓.อาจารย์วินิจ นุ่มฤทธิ์

๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพัฒน์ เชื้อไทย

ตรวจเยี่ยมติดตามโครงการ

๑.โครงการ “การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร บ้านห้วยลอย ต.บ่อภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน เขตพื้นที่น่าน

๒.โครงการ “การผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่เพื่อใช้แทนก๊าซหุงต้มในชุมชนและ ผลิตกระแสไฟฟ้า”
บ้านดอยชัยมงคล ต.สันติสุข อ.พาน จ.เชียงราย เขตพื้นที่เชียงราย

๓.โครงการ “ขยะ...สังคม” การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ด้วยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะ
อย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม” บ้านร่องธาร ต.ทรายขาว อ. พาน จ. เชียงราย เขตพื้นที่เชียงราย

๔.โครงการ “กระบวนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านห้วยส้านดอนจั่นแบบมีส่วนร่วม”
บ.ห้วยส้านดอนจั่น ม.๓ ต.จอมหมอกแก้ว อ.แม่ลาว จ.เชียงราย เขตพื้นที่เชียงราย

คณะกรรมการ

๑.คุณอุดม มณีขัติย์

๒.ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาคม ตันตระกูล

๓.รองศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เหลืองอาภาพงศ์

๔.คุณปุณยภรณ์ ประดับศุข

คณะอนุกรรมการ

๑.ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนูญ เมฆอรุณกมล
๒.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสาร รุจิระศักดิ์
๓.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยรัตน ปานสุวรรณจิตร์
๔.อาจารย์ชัชวาลย์ กันทะลา (ตัวแทน ดร.จัตตุฤทธิ์ ทองปรอน)

ตรวจเยี่ยมติดตามโครงการ

๑.โครงการ คลินิกแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพเขตพื้นที่ลำปาง บ้านหนองหล่าย หมู่ที่ ๔ ต. เกาะคา จ. ลำปาง
๒.โครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชนบ้านแค่สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืนชุมชนบ้านแค่ ต.บ้านเป้า อ.เมือง จ.ลำปาง
๓.โครงการ การจัดตั้งฐานการเรียนรู้บ้านดิน บ้านแม่โจ้ ต.บ้านเป้า อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
๔.โครงการ พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาหมู่บ้านหัตถกรรมเหมืองกุงแบบบูรณาการ ต.หนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่

คณะกรรมการ

๑.รองศาสตราจารย์สุทัศน์ จุลศรีไกวัล
๒.คุณธงชัย ฟุ่มพวง
๓.รองศาสตราจารย์สมพงษ์ บุญเลิศ

คณะอนุกรรมการ

๑.คุณสายหยุด สุวัตถี (ตัวแทนนายสุทิน ประเสริฐสุนทร)
๒.ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ ลูระวรณ์ (ตัวแทนรองศาสตราจารย์ ดร.คมสัน อำนวยสิทธิ์)
๓.อาจารย์กิจจา ไชยทนุ (ตัวแทนผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนิท พิพิธสมบัติ)
๔.อาจารย์กริชเพ็ชร์ กลัดเยียม (ตัวแทนดร.นิวัตร มูลปา)

ตรวจเยี่ยมติดตามโครงการ

๑.โครงการ การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เตาหุงต้มประหยัดพลังงานและสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนบ้านที่วะเบยทะอย่างยั่งยืน
๒.โครงการการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจรชุมชนบ้านใหม่เจริญผลสามัคคีหมู่ที่ ๒ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

“ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม โครงการยกระดับคุณภาพชีวิต ของหมู่บ้าน/ชุมชน แบบมีส่วนร่วม”

“เพียงแค่พัฒนาเครื่องปั้นดินเผา พัฒนาที่ตัวบุคคล ก็สามารถสร้างเศรษฐกิจในหมู่บ้านให้ยั่งยืนได้ เพราะคนคือพันเฟืองสำคัญที่สุด”

น้องแวว สมาชิกหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา เหมืองกุง

“การที่ได้เข้าร่วมโครงการ ก็ทำให้มีความรู้ใหม่ ๆ มาก บางครั้งเป็นสิ่งที่ไม่คิดว่าจะเอามาทำ อย่างวันนี้ได้คัดลอกลวดลาย ตอนแรกคิดว่าจะต้องวาดเองแต่อาจารย์ก็ได้สอนเทคนิค มีโอกาสไปดูงานมาก็ได้เห็นการควบคุม ได้เห็นเทคนิค งานด้านบัญชีการตลาด คือ เราต้องพัฒนาร้านค้า เมื่อก่อนการคิดราคา จะบวกกำไร แค่ ๕ บาท ๑๐ บาท เราจะคิดว่า ของเราราคาถูกแล้วแต่พอทำบัญชีมาแล้ว ก็จะเห็นเลยว่าเราขาดทุน เพราะที่คิดว่า กำไร ที่จริงแล้วมันไม่ใช่กำไร คือมันต้องมีวิธีการคิดราคา ปกติเมื่อก่อนนี้จะปั้นแค่น้ำต้นเฉยๆ ราคาแค่ ๔๐ บาท พอได้มาเรียนวาดรูปก็สามารถวาดลงบนน้ำต้น เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้หลายเท่า ที่บ้านปู่ ย่า ตา ยาย ทำน้ำต้นมาตลอด จุดสำคัญน่าจะเกี่ยวกับเรื่องการตลาดของหมู่บ้าน เช่น การให้เช่ารถถีบในหมู่บ้าน คือถ้าเราทำได้จริง ๆ เพียงแค่พัฒนาเครื่องปั้นดินเผา พัฒนาที่ตัวบุคคล ก็สามารถสร้างเศรษฐกิจในหมู่บ้านให้ยั่งยืนได้ เพราะคนคือพันเฟืองสำคัญที่สุด ที่คิดไว้ถ้าทำได้ก็อยากทำ เรื่องวาดรูปก็สามารถนำไปต่อยอดได้แน่นอนในอาทิตย์หน้าจะมีการอบรมเครื่องปั้นดินเผามาแน่นอนคะ จะพาแฟนมาด้วย ตอนนี้คิดว่าเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นรูปตุ๊กตา ไปซื้อข้างนอกมา พอมาลองทำก็ทำไม่ได้ เราไม่รู้วิธีการที่อื่นเค้าก็ไม่ค่อยแนะนำ แต่พอทางมหาวิทยาลัยฯ มาสอน สามารถที่จะนำไปทำจริงได้ คิดว่าอยากจะทำเป็นสินค้าของเราเอง ส่วนมากลูกค้าจะถามว่าเป็นของที่ไหนเราก็จะพูดไม่ได้เต็มปากว่าเป็นของบ้านเรา เพราะว่าลูกค้าที่มาซื้อร้านค้าชุมชนต้องการที่เป็นสินค้าชุมชนจริงๆ เลยคิดว่าถ้าได้เรียนปั้นแล้วมาเพิ่มการวาดรูป ก็สามารถนำมาเป็นสินค้าในร้านค้าชุมชนจริงๆ และทำให้สินค้าเราสามารถให้คนในชุมชนช่วยกันผลิตได้ค่ะ”

“ร่วมกันก่อร่างสร้างฝัน ปั้นดินให้เป็นเรือนพัก
เป็นแหล่งสร้างรายได้ เปลี่ยนสู่วิถีชีวิตท่องเที่ยว
เชิงเกษตร ลดการเข้าเมืองใหญ่”

พี่ทองใบ เล็กนามณรงค์ ประธานกลุ่มแม่โจ้บ้านดิน

“ตั้งแต่โครงการจัดตั้งฐานเรียนรู้บ้านดิน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเข้ามาที่นี่ก็ทำให้คนรู้จักหมู่บ้านแม่โจ้มากขึ้น ตอนแรกก็ยังไม่เป็นที่รู้จักสักเท่าไหร่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสาธิตการทำบ้านดิน เวลาฝนตกแล้วมีคนมาดูงาน ก็ไม่สามารถจะสาธิตให้เขาดูได้ แต่พอโครงการของมหาวิทยาลัยฯ เข้ามาทำศูนย์สาธิตให้ ทำให้คนของชุมชนแม่โจ้มีความรู้มากขึ้น ขอขอบคุณทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนามากๆ นะคะ ที่มาทำศูนย์เรียนรู้ให้กับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ขอขอบคุณมากๆ ค่ะ”

“เศษใบไม้แห้ง ฟางแห้ง มูลสัตว์ ล้วนเป็นสิ่งที่หาได้ไม่ยาก ทุกอย่างสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หมด คนสมัยก่อนทำไมถึงทำปุ๋ยเองได้ เราก็ต้องทำได้”

พ่อถนอม แผ่นดำ กลุ่มทำปุ๋ย

“ตั้งแต่ตอนเริ่มแรก พ่อ ก็ได้ปรึกษากับกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ ในหมู่บ้านที่พ่ออยู่นี้ พ่อก็มีความคิดว่า ก่อนที่จะมีปุ๋ยเคมีมาขาย คนสมัยก่อนทำไมถึงทำปุ๋ยเองได้ จึงสรุปกันในกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ และได้มาปรึกษาทางเกษตร ร่วมกับทางองค์การบริหารส่วนตำบล ท่านก็ได้ให้การสนับสนุนเรื่องการทำปุ๋ยหมัก แล้วก็ได้ทราบข่าวโครงการคลินิกแก้ปัญหา ทางมหาวิทยาลัยฯ ก็มีคณาจารย์มาแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการทำปุ๋ยหมัก พ่อจึงมาทดลองทำที่บ้านก่อน เก็บเศษใบไม้แห้ง ฟางแห้ง มูลสัตว์ ภายในละแวกบ้าน ปรากฏว่าได้ผลดี จึงมาปรึกษาท่านเจ้าอาวาสวัดหนองหล่าย เกี่ยวกับเรื่องการทดลองทำปุ๋ยหมัก นำไปใส่ต้นไม้ ดอกไม้แล้วได้ผลดี หลวงพ่อท่านก็เลยแนะนำให้รวมกลุ่มกันทำเพื่อผลิตใช้ พ่อก็ไปรวมกลุ่มได้ยี่สิบคน ตอนนี้ได้เริ่มลงมือทำได้เดือนกว่าแล้ว คิดว่าอีกสี่สิบห้าวัน จะกลับอีกด้าน ก็พร้อมที่เอาไปใส่อะไรก็ได้แล้ว พ่อก็ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมากๆ ที่ได้เข้ามาช่วยเหลือดูแล ได้มาให้ความ เรียนรู้เพิ่มเติม”

“จุดสำคัญเราต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่า
มันต้องมีการเปลี่ยนแปลง.....
ซึ่งผมเชื่อว่าต้องดี แน่นอน”

“ผมต้องขอขอบคุณ ทางมหาวิทยาลัยฯ ที่มาเป็นวิทยากรช่วยสอน ช่วยแนะนำให้เรามีความรู้ ในการทำปุ๋ย ทำน้ำหมัก ทำน้ำส้มควันไม้ ทำข้าวให้เป็นข้าวที่ปลอดภัย ช่วยให้เราลดการใช้สารเคมี ทำให้สุขภาพเราดี ช่วยลดต้นทุน จากที่เราไม่เคยมีเงินออมเลย เพราะต้องเอาเงินไปซื้อสารเคมี แต่พอทางมหาวิทยาลัย ฯ เข้ามาสอน ทำให้มีความรู้ สามารถทำได้ เราก็ไม่ต้องไปซื้อสารเคมี ก็มีเงินเหลือเก็บ”

พี่คัมภีร์ พิมสอน และ พี่ศรีเมือง พิมสอน
เกษตรกรโครงการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวปลอดภัยแบบครบวงจร

“ตั้งแม่อก่อนนี้ที่ทำนา จะใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยเคมีก็จะมีผลต่อสุขภาพร่างกายของตนเอง เวลาที่เรากินข้าว ก็รู้สึกร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง พอมาได้เริ่มโครงการนี้เราก็รู้สึกว่าทำให้ร่างกายของเราไม่อ่อนแอ ไม่ป่วยบ่อยเหมือนเมื่อก่อน และมีสิ่งจูงใจคือสุขภาพเรา สุขภาพคน รอบข้าง ถ้าเราทำข้าวปลอดสารพิษออกไปขาย ก็จะทำให้คุณภาพชีวิตเราดีขึ้น โดยที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้สร้างเครือข่าย ความรู้ให้กับเรา หลังจากที่เริ่มต้นโครงการนี้มา ทำให้เรามีกลุ่ม เครือข่ายความรู้ เปิดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการทำนา ในแต่ละวันที่ทำนาเสร็จก็จะเปิดเวทีมาคุยกันใครมีข้อมูลอะไร ก็มาแลก เปลี่ยนความรู้ที่ได้ไปทำมากัน แล้วผู้ที่นำข้าวไปบริโภค เค้ารู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ เขาก็มาดูกระบวนการผลิต พื้นที่ตรงนี้ก็เป็นพื้นที่นำร่อง ของโครงการนี้ที่มีคนมาศึกษาดูงาน นำเอากระบวนการนี้ไปผลิต เพราะว่าในเบื้องต้นโครงการนี้ก็ช่วยลดในเรื่องของต้นทุนผลิต แล้วก็ผู้บริโภคและผู้ผลิตมีความปลอดภัยมากขึ้น มันอาจจะไม่ได้เพิ่มรายได้มากนัก แต่เราก็มองเห็นช่องทางให้กับชุมชนเกี่ยวกับการแปรรูปข้าว จากข้าวปกติที่โลละไม่กี่บาท เราก็ทำเป็นข้าวปลอดภัย ด้วยการผลิตที่ปลอดภัยและมีสรรพคุณ มีการเล่าเรื่องราวว่า มีกระบวนการวิธีผลิตอย่างไร สร้างเป็นเครือข่ายสามารถมาดูงานได้ ตอนนี้ก็มีกลุ่มพ่อค้าข้าว ที่เปิดตลาดอยู่ติดต่อมาที่กลุ่มอยากให้ทำข้าวปลอดภัย ถ้าอนาคตเราสามารถที่จะขายให้ตลาด เราก็จะได้ทำตรงนี้ต่อไป สิ่งที่ทำนี้จะทำให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้”

“คิดแค่ง่าย ๆ ถ้าคิดจะทำ อย่างเช่น กล้วย สามารถนำมาแปรรูป เป็นเงินหมื่นเงินแสนได้ หากคนในชุมชนร่วมแรงร่วมใจ”

พี่พูน ญานะคำ ผู้นำชุมชนบ้านห้วยลอย

“ชาวบ้านในชุมชนบ้านห้วยลอย ส่วนใหญ่จะเลี้ยงโคเนื้อ ที่เห็นว่ามีการเลี้ยงกันเยอะแต่แท้จริงแล้ว บางครอบครัวก็ไปรับจ้างเลี้ยง ไม่ได้มีเป็นของตัวเอง อยากให้ทางมหาวิทยาลัยฯ ช่วยส่งเสริมในเรื่องนี้ด้วย การให้ความรู้ในเรื่องการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรค ทำอย่างไรให้โคโตเร็ว ขายได้เร็ว มีราคา อย่างเช่นชาวบ้านบางครอบครัวเพาะเห็ด มีนักศึกษาจากที่อื่นมาแนะนำ ไปซื้อเชื้อเห็ดมาเพาะ แต่เขาไม่ได้อยู่ด้วย เห็ดก็ไม่ออก มีหลายครอบครัวสนใจที่จะเพาะ อย่างเช่น กล้วย สามารถนำมาแปรรูป เป็นเงินหมื่นเงินแสนได้ หากคนในชุมชนร่วมแรงร่วมใจ อย่างการเกษตร อยากให้มันมีมะขามเปรี้ยว มะขามหวาน รักษายาก ถ้าชุมชนให้ความสนใจ อนาคตก็คงมีการเข้าสู่กระบวนการแปรรูป ไม่เกินสองปี คงจะขายได้แน่นอน

ท้ายนี้กระผมขอขอบคุณทีมคณาจารย์ทางมหาวิทยาลัยฯ ที่ได้เข้ามาให้ความรู้กับคนในชุมชน มาสอนอาชีพ ให้ทำเป็นสามารถพึ่งพาตนเองได้ นำพาชุมชนสู่ความเข้มแข็ง”

พี่ศรีรัตน์ คำลือสาย : ประธานกลุ่มโรงดิน

“ก่อนที่จะร่วมโครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปลูกของชุมชน บ้านแค่ สู่การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน ของทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา นั้น ผมยังมีความรู้แบบพื้นบ้าน ประสบการณ์ที่มีก็ไม่ได้นำมาร่วมแบ่งปัน ต่างคนต่างทำ แต่หลังจากเข้ามาร่วมกับทาง มหาวิทยาลัยฯ ผม มีความรู้เพิ่มขึ้นมาก คนในชุมชนต่างร่วมแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน และมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความกล้าคิดกล้าทำ”

พี่สมโภช วรางคณาภรณ์ : นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

“ผมในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรตำบลรับทราบปัญหาชาวบ้านกลุ่มทำดินที่มีปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง แต่ทางเรายังมีองค์ความรู้น้อย จึงได้มีการประสานงานของความช่วยเหลือทางอาจารย์ดร. อภิชาติ ชิดบุรี จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ก็ขอขอบคุณ ที่ได้ให้โอกาสกลุ่มเกษตรกรบ้านแค่ ให้ความรู้เกี่ยวกับด้านพันธุ์ไม้ ด้านศัตรูพืช และช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งแต่เดิมคนในชุมชนแทบจะไม่มีกำไรเลย การผลิตดินปลูกแค่พออยู่ได้ ทางกลุ่มก็ได้สำรวจบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ในจังหวัดลำปาง พบว่ามีวัสดุเหลือใช้ เช่นจากอาหารกระป๋อง วัสดุเหลือใช้จากโรงงานน้ำตาลแม่วัง จังหวัดลำปาง เพื่อจะนำมาทดแทนวัสดุที่ต้องสั่งซื้อ เมื่อคำนวณแล้วจะเห็นว่าต้นทุนการผลิตต่างกันมาก ทางกลุ่มบ้านแค่ ก็มีความยินดีที่สามารถลดต้นทุนได้เยอะ ทำให้น่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมถึง ห้าสิบเปอร์เซ็นต์ จึงขอขอบคุณเหล่าคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาที่ได้มาให้ความรู้ สร้างความยั่งยืนในอาชีพแก่กลุ่มเกษตรกรชุมชนบ้านแค่”

“ในจังหวัดลำปางมีวัสดุเหลือใช้จำนวนมาก หากนำมาใช้ทดแทนกับวัสดุที่ต้องสั่งซื้อจากที่อื่น เราจะสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ถึงห้าสิบเปอร์เซนต์”

พี่บุญส่ง อินคำเชื้อ : ผู้ใหญ่บ้าน

“เดิมทีคนในหมู่บ้านยังขาดความรู้ทางวิชาการ ขาดผู้ที่ให้คำแนะนำ ดังนั้นทางหมู่บ้านได้ประสานงานกับเกษตรตำบล และได้ประสานงานมาทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ก็มีทีมอาจารย์มาให้ความรู้ มาอบรมเกษตรกรของกลุ่มทำสวนบ้านแค่ ผลิตดินปลูกถุงเพื่อจำหน่าย วัสดุที่นำมาใช้เป็นส่วนผสมในการทำดินปลูก ส่วนใหญ่ไม่ใช่วัสดุในท้องถิ่น เช่น พวกขี้เถ้าแกลบ ต้องสั่งซื้อมาจากกำแพงเพชร ขุยมะพร้าว สั่งซื้อมาจากชุมพร ส่วนเปลือกถั่วลิสง แกลบดิน พอจะหาในพื้นที่ได้ วัสดุบางอย่างต้นทุนสูง ทางกลุ่มจึงได้ปรึกษากับเกษตรตำบลประสานงานร่วมกับทางมหาวิทยาลัยเพื่อร่วมปรึกษาถึงวิธีการนำวัสดุเหลือใช้ ที่หาง่ายในท้องถิ่นของเรามาทดแทนวัสดุที่ต้องสั่งซื้อจากที่อื่น หลังจากได้เข้าร่วมโครงการ ทางมหาวิทยาลัยฯ ได้แนะนำว่า วัสดุเหลือใช้มีหลายอย่าง เช่น ซานอ้อย เปลือกข้าวโพด อย่างซานอ้อย ในจังหวัดลำปางเป็นวัสดุเหลือใช้ซึ่งมีปริมาณมาก หากใช้ซานอ้อยมาทดแทน ขุยม่ะพร้าว ขี้เถ้า แกลบ เราจะสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ ถึงห้าสิบเปอร์เซ็นต์ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ดีมาก สามารถได้ประโยชน์หลายทาง ทั้งนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ และยังมีรายได้เพิ่มขึ้นอีก”